

T.C
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YL-2025-0053

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SPORDA MOTİVASYON VE
SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
İNCELENMESİ: BİR ÜNİVERSİTE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Cemre TOPARLAK

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Sermin AĞRALI ERMİŞ

AYDIN - 2025

KABUL VE ONAY

T.C. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde Cemre TOPARLAK tarafından hazırlanan “Öğretmen Adaylarının Sporda Motivasyon ve Sosyalleşme Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Bir Üniversite Örneği” başlıklı tez, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 01/07/2025

Üye (T.D.)	: Doç. Dr. Sermin AĞRALI ERMİŞ	Aydın Adnan	.....
		Menderes Üniversitesi	
Üye	: Prof. Dr. Mehmet ULUKAN	Aydın Adnan	.....
		Menderes Üniversitesi	
Üye	: Prof. Dr. Manolya AKIN	.Mersin Üniversitesi	.....

ONAY:

Bu tez Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun görülmüş ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünün ..... tarih ve ..... sayılı oturumunda alınan ..... nolu Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Süleyman AYPAK

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans tez çalışmamda ilgi, yardım ve hoşgörüsünü esirgemeyen danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sermin AĞRALI ERMİŞ'e,

Ömrüm boyunca ihtiyacım olan her anımda yanımda olan, maddi manevi hiçbir desteklerini esirgemeyen annem Dilek, babam Kemal, kız kardeşim Ceren Eylül'e,

Tez döneminin stresinden beni uzaklaştıran erkek arkadaşım Yılmaz'a,

Çalışmamın devamlılığında beni yalnız bırakmayan kıymetli arkadaşlarıma,

Teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT.....	xi
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Spor.....	6
2.1.1. Sporun Tanımı.....	6
2.1.2. Sporun Tarihsel Gelişimi	7
2.1.3. Sporun Önemi	7
2.2. Motivasyon	8
2.2.1. İçsel Motivasyon.....	10
2.2.2. Dışsal Motivasyon	11
2.2.3 Motivasyonsuzluk.....	11
2.2.4. Motivasyon Düşüklüğünün Nedenleri	12
2.2.5. Düşük Motivasyonla Mücadele Etmenin Yolları	13
2.2.6. Motivasyonun İnsan Davranışları Üstüne Etkisi	13
2.2.7. Spora Katılımda Motivasyon ve Sosyalleşmenin Önemi	15
2.3. Motivasyon Kuramları.....	16
2.3.1. Kapsam Kuramları	17
2.3.2. Süreç Kuramları	19

2.4. Sosyalleşme	22
2.4.1. Sosyalleşme Kavramı ve Özellikleri.....	23
2.4.2. Sosyalleşme Süreci	24
2.4.3. Sosyalleşme Sürecini Etkileyen Etmenler	24
2.4.3.1. Aile.....	24
2.4.3.2. Okul	25
2.4.3.3. Toplumsal Gruplar	25
2.4.3.4. Kitle İletişim Araçları	26
2.4.4. Spor ve Sosyalleşme	26
2.4.5. Sosyalleşmede Motivasyonun Önemi.....	27
3. GEREÇ VE YÖNTEM	28
3.1. Araştırmanın Deseni	28
3.2. Araştırma Problemleri.....	28
3.2.1. Temel Problem	28
3.2.2. Alt Problemler.....	28
3.3. Evren ve Örneklem	29
3.3.1. Evren.....	29
3.3.2. Örneklem	29
3.3.3. Dâhil Edilme Kriterleri	30
3.3.4. Dışlama Kriterleri	30
3.3.5. Katılımcıların Özellikleri.....	30
3.4. Verilerin Toplanması	31
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	31
3.4.2. Sporda Motivasyon Ölçeği	31
3.4.3. Spor ve Sosyalleşme Anketi	31
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	32
4. BULGULAR.....	33

5. TARTIŞMA VE SONUÇ	49
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	60
KAYNAKLAR	62
EKLER.....	71
Ek.1. Ölçek İzinleri.....	71
BİLİMSEL ETİK BEYANI	72
ÖZ GEÇMİŞ.....	73

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Fakültelere göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinin karşılaştırılması.....	36
Şekil 2. Eğitim ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması	38
Şekil 3. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması	40
Şekil 4. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yılı gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması	43
Şekil 5. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yapma amacına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması	45
Şekil 6. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması	48

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Motivasyon kuramları	17
Tablo 2. Sporda motivasyon ve sosyalleşme ölçeklerine ait alt boyutların güvenirlik (cronbach's alpha) değerleri.....	33
Tablo 3. Sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler ve normallik göstergeleri	33
Tablo 4. Sporda motivasyon ve sosyalleşme ölçeklerinin alt boyutları ile genel puanlar arasındaki pearson korelasyon katsayıları	34
Tablo 5. Sporda motivasyon alt boyutlarının spor ve sosyalleşme üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları.....	34
Tablo 6. Spor katılımı ve sosyalleşme düzeyleri üzerine etkili değişkenlere ait regresyon analizi bulguları	35
Tablo 7. Eğitim fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	37
Tablo 8. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	37
Tablo 9. Eğitim fakültesi öğrencilerinin cinsiyet gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	39
Tablo 10. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	40
Tablo 11. Eğitim fakültesi öğrencilerinin spor yılı gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	41
Tablo 12. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yılı gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	42
Tablo 13. Eğitim fakültesi öğrencilerinin spor yapma amaçlarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	44

Tablo 14. Spor bilimleri fakóltesi öğrencilerinin spor yapma amaçlarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	45
Tablo 15. Eğitim fakóltesi öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	46
Tablo 16. Spor bilimleri fakóltesi öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları	47

ÖZET

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SPORDA MOTİVASYON VE SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ: BİR ÜNİVERSİTE ÖRNEĞİ

Cemre T. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2025.

Amaç: Bu araştırma, öğretmen adaylarının sporda motivasyon düzeyleri ile sosyalleşme süreçleri arasındaki ilişkiyi ve bu değişkenlerin yaş, cinsiyet, spor yapma süresi, sıklığı ve amacı gibi demografik faktörlere göre farklılıklarını incelemektedir. Sporda motivasyonun bireylerin fiziksel aktivitelere katılımındaki güdülerini, sosyalleşmenin ise sosyal becerilerini geliştirdiği varsayılmıştır. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 400 öğretmen adayıyla yürütülen çalışma, çevrim içi anket yoluyla veri toplamış ve kesitsel, ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Veri analizleri SPSS 27.0 programında yapılmış; ölçeklerin güvenilirliği Cronbach's Alpha katsayısıyla doğrulanmıştır. Normal dağılım gösteren verilere parametrik testler uygulanmıştır. Tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, grup farklarını belirlemek için t-testi ve ANOVA, ilişkileri incelemek için Pearson korelasyon, yordayıcı etkiyi test etmek için çoklu regresyon analizleri kullanılmıştır. Bulgular grafikler ve ısı haritalarıyla görsel olarak desteklenmiştir.

Bulgular: Bulgular, içsel motivasyon ve özdeşleşmiş düzenlemenin sporla sosyalleşmeyi anlamlı ve olumlu etkilediğini; dışsal düzenleme türlerinin ise etkili olmadığını göstermiştir. Motivasyonsuzluk ise düşük düzeyde de olsa sosyalleşmeyi yordayıcı bulunmuştur. Erkekler, düzenli ve sık spor yapanlar ile mesleki kariyer amacıyla spor yapan bireylerin içsel motivasyonlarının yüksek, motivasyonsuzluklarının düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri Eğitim Fakültesi öğrencilerine kıyasla daha yüksek içsel motivasyon ve sosyal etkileşim düzeylerine sahiptir.

Sonuç: Bu araştırma, ğretmen adaylarının içsel motivasyonlarının sosyal beceriler ve etkileşim üzerinde önemli bir rol oynadığını ve spora katılımın sadece fiziksel değil, sosyal ve psikolojik açıdan da faydalı olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini desteklemek ve sosyal uyumlarını artırmak için spora katılım teşvik edilmeli ve eğitim programlarına fiziksel etkinlik odaklı sosyal gelişim uygulamaları dahil edilmelidir. Araştırma, eğitimde sporun çok yönlü katkılarını vurgulayan önemli bir kaynaktır.

Anahtar Kelimeler: Sporda Motivasyon, Sosyalleşme, ğretmen Adayları, Spor Psikolojisi.

ABSTRACT

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTIVATION AND SOCIALIZATION LEVELS IN SPORT AMONG PROSPECTIVE TEACHERS: A

Objective: The primary aim of this thesis is to examine the relationship between pre-service teachers' motivation in sUNIVERSITY CASE STUDY

Cemre T. Aydın Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Department of Physical Education and Sports Education, Master's Thesis, Aydın, 2025.

Objective: This study examines the relationship between pre-service teachers' motivation levels in sports and their socialization processes, as well as the differences in these variables based on demographic factors such as age, gender, duration, frequency, and purpose of sports participation. It is assumed that motivation in sports shapes individuals' intrinsic and extrinsic drives for physical activity, while socialization enhances their social skills. The research, conducted with 400 pre-service teachers studying at the Faculty of Sport Sciences and the Faculty of Education at Aydın Adnan Menderes University, collected data through an online survey and was designed using a cross-sectional and relational survey model.

Materials and Methods: Data analyses were conducted using SPSS 27.0, and the reliability of the scales was verified with Cronbach's Alpha coefficient. Parametric tests were applied to data showing a normal distribution. In addition to descriptive statistics, t-tests and ANOVA were used to identify group differences, Pearson correlation was used to examine relationships, and multiple regression analyses were conducted to test predictive effects. The findings were visually supported with graphs and heatmaps.

Conclusion: The findings show that intrinsic motivation and identified regulation have a significant and positive effect on socialization through sports, while external regulation types have no significant impact. Moreover, amotivation was found to be a low-level yet significant predictor of socialization. It was determined that males, individuals who engage in regular and frequent sports, and those who participate in sports for career purposes have higher intrinsic motivation and lower amotivation. Additionally, students from the Faculty of Sport Sciences have higher levels of intrinsic motivation and social interaction compared to students from the Faculty of Education.

Results:. This study demonstrates that pre-service teachers' intrinsic motivation plays a significant role in their social skills and interactions, and that participation in sports is beneficial not only physically but also socially and psychologically. To support the professional development and enhance the social integration of pre-service teachers, participation in sports should be encouraged, and social development activities focused on physical engagement should be integrated into educational programs. The research serves as an important source highlighting the multifaceted contributions of sports in education.

Key Words: Sport Motivation, Socialization, Teacher Candidates, university students

1. GİRİŞ

Günümüzde spor, sadece bireylerin fiziksel sağlığını iyileştiren bir etkinlik olmanın ötesinde, aynı zamanda zihinsel ve sosyal gelişimlerine de önemli katkılarda bulunur. Spor, bireylerin bedensel aktiviteler aracılığıyla kişisel gelişimlerini desteklerken, aynı zamanda takım çalışması, dayanışma ve toplumsal ilişkiler gibi sosyal becerilerin gelişmesine olanak tanır. Bir grup içinde yer almak, bireylerin aidiyet duygusunu güçlendirir ve birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını teşvik eder. Bu süreç, hem bireysel kimlik hem de toplumsal kimlik oluşumunda önemli bir rol oynar. Spor, insanların sadece fiziksel değil, aynı zamanda zihinsel açıdan da güçlü ve sağlıklı bireyler olmalarını sağlar. Spor faaliyetleri, toplumsal sorumluluk bilinci kazandırırken, gelecekteki liderlik potansiyellerini de şekillendirir. Bu nedenle, sporun sadece bireysel değil, toplumsal kalkınma açısından da önemli bir araç olduğu söylenebilir (Salan,2023).

Bireylerin toplum kurallarına uygun yaşamaları, sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri ve insan haklarına saygılı davranmaları, bedensel, zihinsel ve ruhsal sağlıklarıyla doğrudan ilişkilidir. Sağlıklı bir yaşam sürmek, bireylerin toplumsal normlara uyum sağlamalarına ve sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine katkıda bulunur. Bu doğrultuda, bilimsel araştırmalar bireylerin sağlıklı ve yüksek motivasyonlu bir yaşam sürmelerini hedeflemektedir (Deslippe ve diğerleri, 2023; Narelle Eather ve diğerleri, 2023). Spor psikolojisi alanında yapılan son çalışmalar, insanları spora yönelten temel motivasyon kaynaklarını belirlemeye odaklanmıştır. Spor yönelimi, bireyin rekabetçi zafer arayışı ve hedef yöneliminden oluşmaktadır (Çimen, 2023). Bu bulgular, sporun bireylerin sosyal ve psikolojik gelişimine olan katkılarını vurgulayarak, spor aktivitelerinin teşvik edilmesi gerektiğini göstermektedir.

Spor, bireylerin fiziksel ve psikolojik gelişimlerini desteklemenin yanı sıra, sosyal bağlarını güçlendiren önemli bir aktivitedir. Genel olarak spor, kişilerin belirledikleri hedefler doğrultusunda performansını artırmayı amaçlayan bedensel aktiviteler olarak tanımlanır. Başlangıçta belli bir sosyal kesimin boş zaman etkinliği olan spor, günümüzde geniş kitlelere ulaşarak organize bir yapı kazanmış ve meslekler grubu niteliğine bürünmüştür (Eren, 2023). Literatürde spor, bireylerin fiziksel ve psikolojik gelişimlerini desteklemenin yanı sıra sosyal bağlarını güçlendiren önemli bir aktivitedir.

Spor, bireylerin belirledikleri hedefler doğrultusunda performansı artırmayı amaçlayan bedensel aktiviteler olarak tanımlanır (Hoyladı, 2023; Martín-Rodríguez ve diğerleri, 2024). Sporun bu çok yönlü faydaları, bireylerin toplumsal hayata daha etkin katılımlarını ve sosyal becerilerinin gelişimini de destekleyeceği söylenebilir.

Motivasyon, bireylerin belirli bir etkinlik ya da davranış için istek ve gayret gösterme durumunu ifade eder. Bu süreç, insanın içsel ve dışsal etkenlerle yönlendirilmesiyle gerçekleşir. İnsanlar farklı sebeplerle bir aktiviteye katılım gösterirler ve bu sebepler kişisel özellikler, çevresel koşullar ve içsel istekler gibi birçok faktör tarafından şekillendirilir. Bireyleri motive eden etkenler arasında genetik özellikler, fiziksel yapıları ve kişisel becerileri yanı sıra psikolojik faktörler de önemli bir yer tutar. Bu unsurların bir arada etkili olması, bireylerin spora olan ilgilerini ve katılımlarını doğrudan etkiler (Çimen, 2023). Spora katılım motivasyonu, genellikle bireylerin psikolojik, fizyolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir isteklik oluşturur. İnsanlar, sporla yalnızca fiziksel sağlıklarını iyileştirme arzusuyla değil, aynı zamanda sosyal ilişkilerini güçlendirme, eğlenceli bir deneyim yaşama ve başarı duygusu elde etme amacıyla da spor etkinliklerine katılabilirler. Bu unsurlar, spora katılımın çeşitliliğini ve bireyler için taşıdığı anlamı derinleştirir. Bireyler için spora katılmak, sadece fiziksel güç ve beceri kazanmaktan öte, psikolojik bir tatmin ve toplumsal bağlılık arayışıdır. Eğlenceli ve eğitici bir ortamda bulunmak, arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirmek, grup içi etkileşimler ve bu etkileşimler sayesinde sosyal becerilerin gelişmesi, sporun yalnızca bedensel değil, duygusal ve zihinsel faydalar sağladığının bir göstergesidir (Mutlu ve diğerleri, 2023).

Öğretmenler için sporda motivasyon, hem profesyonel hem de kişisel yaşamda önemli bir rol oynar. Spor yapma motivasyonu, öğretmenlerin fiziksel sağlıklarını korumalarını ve stresle başa çıkmalarını kolaylaştırır, bu da onların genel iyilik halleri üzerinde olumlu etkiler yaratır. Ayrıca, düzenli spor yapan öğretmenler, öz disiplin ve hedef odaklılık gibi önemli beceriler geliştirir, bu da sınıf yönetiminde ve eğitimde daha etkili olmalarına yardımcı olur. Spor motivasyonu aynı zamanda sosyal etkileşimleri teşvik eder ve öğretmenlerin meslektaşlarıyla ve öğrencileriyle güçlü bağlar kurmalarını sağlar. Bu sosyal etkileşimler, öğretmenlerin iş tatminini artırır ve profesyonel destek ağlarını genişletir. Motivasyon, öğretmenlerin sporun fiziksel ve zihinsel sağlık üzerindeki olumlu etkilerinden tam anlamıyla yararlanmalarını sağlar, böylece daha dengeli ve verimli bir çalışma ortamı oluşturmalarına katkıda bulunur. Bu bağlamda,

sporda motivasyon, öğretmenlerin hem kişisel hem de profesyonel yaşam kalitelerini artırarak, genel başarılarını destekler. (Şahan, 2008). Pek çok araştırma sporun bireylerin sosyal bağlarını güçlendiren ve motivasyonlarını artıran bir etkinlik olduğunu göstermektedir (Serin, 2016; Kaya & Tuncel, 2019; Baydoğan ve Göktaş, 2024).

Sosyalleşme, bireylerin toplumsal normları, değerleri, alışkanlıkları ve davranış biçimlerini öğrenerek toplumun bir parçası haline gelme sürecidir. Bu süreç, bireylerin sosyal çevreleriyle etkileşim içinde bulunarak, toplumsal rolleri, sosyal becerileri ve iletişim yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Sosyalleşme, çocukluktan yetişkinliğe kadar her yaş döneminde devam eden dinamik bir süreçtir ve bireylerin sosyal kimliklerini oluşturmalarına, toplumsal normlara uyum sağlamasına ve etkili sosyal ilişkiler kurmasına olanak tanır (Haerens ve diğerleri, 2019).

Sporda sosyalleşme ise bireylerin spor aracılığıyla yeni insanlarla tanışmaları, sosyal çevrelerini genişletmeleri ve topluluklara dahil olmaları anlamına gelir. Sporun sosyal etkileri, bireylerin toplum içindeki yerlerini bulmalarını, aidiyet hislerini güçlendirmelerini ve kendilerini daha güçlü bir şekilde ifade etmelerini sağlar. Sosyalleşme, sporun bir parçası olarak, kişilerin birlikte vakit geçirerek ortak bir amaç uğruna çaba göstermelerini ve bu süreçte birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlar. Spor etkinliklerinde yer alan bireyler, yarışma, birlikte çalışma ve destek olma gibi sosyal roller üstlenerek hem kendilerini hem de çevrelerini geliştirirler. Bu deneyim, kişilerin sosyal becerilerini geliştirmeleri ve toplumsal ilişkilerini sağlamlaştırmaları açısından kritik bir öneme sahiptir. (Deslippe ve diğerleri, 2023; Narelle Eather ve diğerleri, 2023).

Özellikle öğretmenler ve öğretmen adayları için sporda sosyalleşme, onların empati, takım çalışması, liderlik ve iletişim gibi temel becerilerini geliştirebilecekleri önemli bir fırsattır. Öğretmenler, spor etkinlikleri sayesinde öğrencilerle daha güçlü bir bağ kurabilir, takım içinde rol alma ve grup dinamiklerini anlama konusunda deneyim kazanabilirler. Ayrıca, spor, öğretmen adaylarının liderlik becerilerini geliştirmelerine, grup yönetimi konusunda daha yetkin hale gelmelerine ve etkin iletişim becerilerini pekiştirmelerine katkı sağlar. Sonuç olarak, spor, öğretmenlerin sadece fiziksel sağlıklarını iyileştirmeleri için değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklemeleri, öğrencilerle daha etkili ilişkiler kurmaları için de vazgeçilmez bir araçtır (Haerens ve diğerleri, 2019).

Öğretmenler için sosyalleşme, profesyonel ve kişisel gelişim açısından kritik bir öneme sahiptir. Sosyalleşme, öğretmenlerin meslektaşlarıyla ve öğrencileriyle etkili

iletişim kurmalarını, işbirliği yapmalarını ve destekleyici bir profesyonel aę oluşturmalarını sağlar. Bu sosyal etkileşimler, oğretmenlerin bilgi ve deneyimlerini paylaşmalarına, yenilikçi oğretim yontemlerini keşfetmelerine ve oğretim uygulamalarını geliştirmelerine olanak tanır. Ayrıca, gúçlü sosyal bağlar kurmak, oğretmenlerin iř yerinde daha yúysek iř tatmini ve moral bulmalarını sağlar, stresle bařa çıkmalarını kolaylaştırır ve profesyonel burnout riskini azaltır (Nartgún & Demirer, 2016). Sosyalleřme aynı zamanda oğretmenlerin oğrencilerle gúçlü ilişkiler geliştirmelerini destekler, bu da oğrencilerin oğrenme sýreçlerini ve genel okul deneyimlerini olumlu yonde etkiler. Sonuç olarak, oğretmenler için sosyalleşme, profesyonel başarıyı artıran, iř yerinde destekleyici bir ortam oluşturan ve kişisel gelişimi teşvik eden önemli bir faktördür (Toprakçı & Avcı, 2021).

Bu araştırma, oğretmen adaylarının spor motivasyonu ve sosyalleşme düzeyleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesine ve bu ilişkilerin nasıl şekillendiğine dair önemli bilgiler sunacaktır. Elde edilecek bulgular, sporun oğretmen adaylarının profesyonel ve kişisel gelişimlerine nasıl katkıda bulunabileceğini anlamak için değerli bir temel sağlayacaktır. Ayrıca, eğitim stratejilerinin geliştirilmesi ve oğretmen adaylarının spor aktivitelerine katılımının teşvik edilmesi için pratik öneriler sunulmasına yardımcı olabilir. Bu bağlamda, sporun eğitim sýrecindeki rolünü ve oğretmen adaylarının genel gelişimini destekleyici etkilerini daha iyi anlamak için kapsamlı bir veri seti sağlayacaktır.

Bu tez çalışmasının temel amacı, oğretmen adaylarının sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Literatürde sporun bireylerin motivasyon ve sosyalleşme sýreçleri üzerindeki etkileri geniş bir şekilde incelenmiştir. Ancak, bu etkilerin oğretmen adayları özelinde nasıl ortaya çıktığına dair araştırmalar sınırlıdır. Bu bağlamda, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ) oğretmen adayları örneği üzerinden yapılacak bu çalışma, literatürdeki bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Bu alışma, benzer araştırmaların sonuçlarını destekleyip desteklemediğini veya yeni bilgiler ortaya koyup koymadığını belirlemeyi hedeflemekte ve eğitim politikaları ile oğretmen adaylarının profesyonel gelişimlerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, oğretmen adaylarının sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerini anlamak, hem eğitim sýreçlerinde hem de kişisel gelişimlerinde önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle, bu çalışmanın sonuçları, eğitim politikalarının

geliştirilmesine ve öğretmen adaylarının profesyonel gelişimlerine katkıda bulunabilecek niteliktedir.

Bu kapsamda, aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranacaktır:

- Öğretmen adaylarının spor yapma motivasyon düzeyleri ile sosyalleşme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Spor motivasyonunun öğretmen adaylarının sosyalleşme düzeyleri üzerindeki etkisi nasıldır?
- Öğretmen adaylarının sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerini etkileyen faktörler nelerdir?
- Öğretmen adaylarının sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeyleri ne düzeydedir/nasıldır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Spor

Spor, çeşitli araçlar kullanılarak gerçekleştirilen ve bireylerin belirledikleri hedefler doğrultusunda kurallar aracılığıyla performanslarını artırmayı amaçlayan bedensel aktivitelerden oluşur. Geçmişte sadece belirli bir sosyal kesimin boş zamanlarında katıldığı etkinlikler olan spor, günümüzde geniş kitlelere ulaşarak organize bir güç haline gelmiştir. Ayrıca, kurumsal bir yapı kazanan spor, yalnızca bir boş zaman aktivitesi olmaktan çıkmış ve artık meslekler grubuna dâhil olmuştur (Eren, 2023). Bireylerin, toplumsal kurallara uygun bir şekilde yaşamaları, birbirleriyle olumlu ilişkiler kurabilmeleri ve insan haklarına saygı göstermeleri, bedensel, zihinsel ve ruhsal sağlıklarıyla yakından ilişkilidir. Bilimsel çabalar, insanları mümkün olduğunca sağlıklı ve yüksek motivasyona sahip bir yaşam sürdürmeye teşvik etme amacı taşır (Çimen, 2023).

2.1.1. Sporun Tanımı

Literatürde sporun çeşitli tanımları bulunmaktadır. Spor; bireyin çevresindeki yeteneklerini geliştirmek amacıyla belirli kurallar çerçevesinde, aletlerle veya aletsiz olarak, bireysel ya da grup hâlinde, serbest zamanlarında veya tüm zamanını kapsayacak şekilde gerçekleştirdiği, bireyi sosyalleştiren, ruhsal ve fiziksel gelişim sağlayan, dayanışma ile kültürel unsurlar içeren ve rekabet unsuru barındıran bir kavramdır (Hoyladı, 2023).

Spor kelimesi, köken olarak Latince ‘Disportare’ ve ‘Desport’ terimlerinden türemiştir, bu kelimeler ‘dağıtmak’ veya ‘birbirinden ayırmak’ anlamlarını taşımaktadır. 17. Yüzyıldan itibaren bu terim zamanla evrilmiş ve günümüze geldiğinde ilk hecesi düşerek ‘Sport’ biçimini almıştır. Britannica Ansiklopedisi’ ne göre spor, ‘Belirli bir ölçüde güç ve beceri gerektiren, rekabet unsurları içeren ve eğlenceli nitelikler taşıyan etkinlikler’ şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanım, sporun hem fiziksel yetenekleri geliştiren hem de eğlence sunan bir faaliyet alanı olduğunu vurgulamaktadır (Akça, 2012).

Spor, bireylerin fiziksel hareket ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayıp, aynı zamanda sosyal etkileşimler sağlayan, eğlenceli aktiviteler sunan ve daha birçok nedenden dolayı tercih edilen bir etkinlikler dizisidir. Bu etkinlikler, çeşitli branşlar içerir ve bir branşın kendine özgü kuralları bulunmaktadır. Spor, genellikle rekabet temeline dayanan fiziksel hareketlerin toplamı olarak tanımlanabilir. Bu kapsamda, sporun yalnızca fiziksel bir aktivite olmanın ötesinde, bireylerin sosyal becerilerini geliştirmelerine, takım ruhunu deneyimlemelerine ve eğlenceli zaman geçirmelerine olanak tanıdığı da göz önünde bulundurulmalıdır. (Heper ve ark. 2012)

2.1.2. Sporun Tarihsel Gelişimi

Dünya üzerinde insana ait kalıntılar, yüz binlerce yıl öncesine kadar uzanmaktadır. İlkel insan, ateşli silahların henüz icat edilmediği dönemlerde, güçlü doğa karşısında hayatta kalabilmek için bedensel olarak kuvvetli olmasının gerekliliğine inanmıştır. Bu inanç, tarihin ilk çağlarından itibaren varlık göstermektedir. Bu nedenle ilkel insan kendince gerekli gördüğü eksiklikleri gidermek amacıyla çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Bir av hayvanını yakalayabilmek veya kendisinden daha güçlü olan hayvanlardan kaçabilmek için çevik, hızlı ve dayanıklı olmak zorundaydı. Bu zorlu mücadele sonucunda, bedensel olarak güçlü olan bireyler yaşamalarını sürdürebilirken, zayıf olanlar maalesef yok olup gitmiştir. Spor bireyin hem beden hem de ruh sağlığını geliştirmeyi amaçlayan, belli kurallar çerçevesinde rekabet unsurları içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme gibi hedefler taşıyan bir etkinlik olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda, spor; başarı gücünü arttırmak, bireysel olarak en yüksek potansiyele ulaşmak adına gösterilen yoğun çabaların bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer bir tanımla spor, ekonomik, kültürel ve sosyal kalkınmanın temel unsurlarından biri olarak insan gücünün beden ve ruh sağlığını koruma, sağlama ve dengeli bir şekilde geliştirme faaliyetleri ile bu faaliyetlerin yarışmaya dönüştüğü bir süreçtir. (Karakullukçu, 2023)

2.1.3. Sporun Önemi

Spor, çağımızda hayatımızın vazgeçilmez bir bileşeni haline gelmiştir. İnsanlar için spor, birçok sorundan kurtulma imkanı sunarak, stresle başa çıkmayı kolaylaştırır, özgüveni artırır ve hem fizyolojik hem de zihinsel gelişim için mükemmel fırsatlar yaratır. Spor, biyolojik, sosyal ve pedagojik yönleriyle insan davranışlarını ve sosyal yaşamı

düzenleyen önemli bir kavramdır. Bu bağlamda, sporun bireyin fiziksel ve psikolojik gelişimi üzerindeki etkileri, onu sadece bir aktivite değil, aynı zamanda sağlıklı bir yaşam biçimi haline getiren bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. (Yılmaz ve ark. 2023)

Spor, belirli kurallar çerçevesinde, bireysel veya takım halinde gerçekleştirilen, rekabet ve eğlence amacı güden fiziksel aktiviteler bütünüdür. Her türlü spor faaliyeti, sosyal bir deneyim sunar. Sportif organizasyonlara katılan kişiler, oyun ve hareketler aracılığıyla duygularını ifade etme fırsatı bulurlar. Saldırganlık, utangaçlık, kıskançlık gibi duyguların açığa çıkmasına olanak tanır ve bu duyguların yönetimi öğretilir. Baskı altında kalındığında enerjiyi atmanın bir yolu da spor etkinliklerine katılmaktır. Spor aktivitelerine katılım, bireyin fiziksel gelişiminin yanı sıra sosyal gelişimine de katkıda bulunur. Sporun, bireyin dinamik sosyal çevrelere katılımını sağlayan bir etkinlik olduğu gerçeği, kişinin sosyalleşmesinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Filiz, 2010).

2.2. Motivasyon

Motivasyon terimi genellikle güdüleme kelimesiyle eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Etimolojik olarak motivasyon, "hareket etmek" anlamına gelen Latince movere kelimesinden türetilmiştir. "Motivasyon" ifadesi "harekete geçirme" anlamına gelir, ancak kesin ve net bir tanımı yoktur; farklı anlamlarda da kullanılabilir. Bu terim, "insan davranışlarının ortaya çıkmasına yol açan ve bu davranışları kontrol eden içsel bir durum" olarak tanımlanabilir. (Saraç ve Kırtepe, 2023). (Svinicki & Vogler, 2012)'e göre Motivasyon, öğrenen ile çevresi arasında gerçekleşen bir etkileşim süreci olup; hedefe yönelik davranışların belirlenmesi, başlatılması ve devam ettirilmesini içermektedir. Motivasyon, bireyin özellikleri, içinde bulunduğu durum veya gerçekleştirdiği faaliyet gibi farklı açılardan ele alınabilir. Kinicki ve Kreitner (2010) ise motivasyonu, hedefe yönelik gönüllü davranışların tetiklenmesi, yönlendirilmesi ve sürdürülebilir hale gelmesiyle ilgili psikolojik bir süreç olarak tanımlanabilir. Motivasyon, inançlar, algılar, değerler, çıkarlar ve eylemler gibi birbiriyle sıkı bir şekilde bağlantılı öğelerden oluşan karmaşık bir yapıdır şeklinde açıklamışlardır. Türkçe de tam bir karşılık bulunmamakla birlikte, motivasyon kelimesi genellikle güdüleme terimiyle ifade edilmektedir. "Güdü" kelimesinin kökeni, Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde "Bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde davranışı başlatan, davranışın devamını sağlayan ve yönlendiren herhangi bir güç ya da saik" olarak tanımlanmıştır. Örneğin, bir öğrencinin yüksek not almak için yoğun bir şekilde çalışması veya bir memurun terfi edebilmek için

aba sarf etmesi güdüye örnek olarak verilebilir. Motivasyon, belirli bir hedef doğrultusunda davranışı harekete geçiren ve bu davranışı sürdüren bir durumdur (National Research, 2018). Motivasyonun iki önemli özelliği bulunmaktadır; ilki bireysel olmasıdır. Bir kişiye motive eden bir durum ya da olay, diğer kişileri aynı şekilde motive etmeyebilir. İkincisi ise motivasyonun yalnızca insan davranışlarında gözlemlenmesidir (Dal, 2023).

Motivasyonda ne çıkan temel özelliklerden biri, fiziksel faaliyet gerektirmesi, diğeri ise zihinsel faaliyetlerin de gerekli olmasıdır. İnsan, fiziksel etkinlikler sırasında çaba göstererek, ısrarcı olarak ve çeşitli gözlemlenebilir eylemlerle kendini ifade ederken, zihinsel etkinlikler de devreye girer. Bu zihinsel süreçler, bireyin plan yapması, düzenlemeler gerçekleştirmesi, durumları gözden geçirmesi, karar verme süreçleri yürütmesi ve sorunları çözme becerilerini kullanması gibi bilişsel etkinlikleri kapsar. Böylece motivasyon, hem bedensel hem de zihinsel düzeyde bir bütünlük oluşturarak, bireyin performansını ve etkinliğini artırır. Bu iki yön, insanın sporda ve günlük yaşamda daha etkili olabilmesi için birbirini tamamlayıcı bir rol oynar (ğlmş, 2002).

İnsanların hedeflerine ulaşabilmesi için yalnızca bilgi ve yeteneklerin yeterli olduğu söylenemez. Bunun yanı sıra, hedefe ulaşma sürecinde motivasyon da önemli bir rol oynamaktadır. Motivasyon, bireylerin neden belirli bir eylemi gerçekleştirmeye karar verdiklerini, bu eylemin ne kadar zorlu olduğuna dair hissettiklerini ve o aktiviteyi sürdürme istekliliğinin ne düzeyde olduğunu anlamamıza yardımcı olur. Dolayısıyla, motivasyon, başarıya giden yolda kritik bir unsur olarak, bireylerin hem çaba harcama niyetlerini hem de bu çabaları ne kadar süreyle devam ettireceklerini belirleyen bir etken olarak karşımıza çıkar (Pintrich ve Schunk, 1996).

Başka bir ifadeyle, motivasyon, bireyi belirli bir aktiviteye yönlendiren, bu aktivitenin ne kadar yoğun ve zorlayıcı olacağını belirleyen ve aynı zamanda o aktivitenin sürdürülmesini sağlayan bir g olarak tanımlanabilir. Motivasyon, bireyin içsel istek ve hedefleri doğrultusunda hareket etmesini sağlarken, aynı zamanda performansın devamlılığını koruyarak, hedefe ulaşma sürecinde önemli bir itici kuvvet işlevi görür. Böylece, motivasyon, bir eylemi başlatmanın ötesine geçerek, o eylemin srekliiliği ve etkinliği üzerinde de belirleyici bir etki oluşturur (Schunk, Meece ve Pintrich, 2013).

Motivasyon (güdülenme), organizmanın belirli bir davranış sergilemesini sağlayan, bu davranışların düzenli ve sürekli olmasına katkıda bulunan içsel ve dışsal etkenler ile

mekanizmalardır. Temel bir psikolojik süreç olarak, bireylerin isteklerini, arzularını ve ihtiyaçlarını kapsar. Motivasyon, bireylerin içsel enerjilerini belirli hedeflere yönlendirmelerini ve kendi arzuları doğrultusunda hareket etmelerini sağlar. Ayrıca, bireyleri beklenen yönde davranmaya teşvik eden güdülerin bir toplamıdır. Sonuç olarak, motivasyon, bireylerin ve örgütlerin ihtiyaçlarını karşılamak için etkilenmeleri ve harekete geçmeleri sürecidir (Yiğit, 2019)

Yukarıda belirtilen tanımlardan da anlaşılacağı üzere motivasyon, üç ana unsuru içermektedir. Bunlar; davranışın başlatılması, hedefe yönlendirilmesi ve devam ettirilmesidir. Motivasyon, temelde bir hedef ve eylem içerir. Hedefler, eyleme yön verirken, eylem de çaba gerektirir. Mevcut seçenekler arasından bir görev seçmek ve bu görevi yerine getirmek, motivasyonun bir göstergesidir. Motivasyon, öğrenme davranışının arkasındaki istek, güdü ve tutkunun bir yansımasıdır. Eski Amerikan Eğitim Bakanı ve eğitimci Terrell, motivasyonun önemini şu şekilde ifade etmiştir: “Eğitimde hatırlanması gereken üç şey vardır; birincisi motivasyon, ikincisi motivasyon, üçüncüsü ise yine motivasyondur.” (Bayrakçı ve diğerleri, 2021)

Motivasyon; içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk olmak üzere üç farklı kategoriye ayrılmaktadır. (Erim ve Küçük, 2023).

2.2.1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon, bireyin gerçekleştirdiği eylemlerden zevk alması, bu eylemleri ilgi çekici bulması ve kendi isteği doğrultusunda bu eylemleri gerçekleştirerek tatmin duyması durumunu ifade eder. Bu motivasyon türü, kişinin içsel bir itkiyle hareket etmesini sağlar; birey, dışsal ödüllere ihtiyaç duymaksızın, sadece yaptığı işten keyif alarak ve onu merak ederek faaliyetlerini sürdürür. Sonuç olarak, içsel motivasyon, bireyin kendi arzuları ve ilgileri doğrultusunda hareket etmesine olanak tanıyarak, daha derin bir tatmin ve mutluluk hissi yaratır (Ryan ve Deci, 2000).

İçsel motivasyon, bireylerin içten gelen bir istekle, ilgilerini çeken ve hoşlandıkları için bir şeyi yapmalarıdır. Bu tür motivasyon, kişinin eylemi gerçekleştirmek için hissettiği arzular ve isteklerden kaynaklanmaktadır (Erim ve Küçük, 2023).

(Petri ve Govern, 2004)’ e göre içsel motivasyon, birçok davranışın dışsal teşviklerden ziyade, bireyin kişisel inançları, beklentileri veya hedefleri doğrultusunda

gerçekleştirildiğine işaret eder. Bu durum, bireyin kendi içsel motivasyon kaynaklarından güç alarak eyleme geçmesini sağlar; yani, bir eylemi yapma isteği, dışarıdan gelen ödüller veya baskılardan değil, bireyin kendi değerleri ve hedefleri doğrultusundaki içsel tatmin arayışından doğar. İçsel motivasyon, bireylerin yaptıkları şeylerde daha derin bir anlam ve bağlılık hissetmelerine yol açar. Sonuç olarak, içsel motivasyon, kişinin kendi istekleriyle hareket etmesini sağlayarak, daha otantik ve kalıcı bir motivasyon kaynağı oluşturur.

2.2.2. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon, davranışlarımızı yönlendiren ve teşvik eden unsurlar olarak tanımlanır; bu unsurlar genellikle dışsal ödüller veya ödüllendirici durumlarla ilişkilidir. Bunun yanı sıra, dışsal motivasyon, bireyin biyolojik ihtiyaçlarını azaltan etkenler olarak da işlev görmektedir. Yani, bireyler belirli bir davranışı sergilemek için sadece içsel istekleri değil, aynı zamanda dışarıdan gelen ödüller veya takdir gibi teşviklerle hareket ederler. Bu süreç, bireylerin motivasyonunu artırırken, aynı zamanda içsel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çabalarını da etkiler. Dışsal motivasyon, bu bağlamda, bireyin hedeflerine ulaşmasına yardımcı olurken, içsel tatmin arayışını da şekillendiren önemli bir faktördür (Plotnik, 2007).

Dışsal motivasyon, bireylerin hedeflerine ulaşmak için dışsal araçlardan yararlandıkları durumda ortaya çıkmaktadır. Dışarıdan gelen övgü, ödül ve cezalar, dışsal motivasyon üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Dal, 2023).

2.2.3 Motivasyonsuzluk

Motivasyonsuzluk, bireyin belirli bir eyleme önem atfetmemesi, bu eylemi gerçekleştirmek için dışarıdan herhangi bir baskı hissetmemesi ve o eylemin sonuçlarıyla ilgili herhangi bir beklentinin olmaması durumu olarak tanımlanabilir. Bu durum, kişinin motivasyon eksikliği nedeniyle harekete geçmemesine ve hedeflerine ulaşmada isteksizlik göstermesine yol açabilir. Dolayısıyla, motivasyonsuzluk, bireyin hem içsel hem de dışsal motivasyon kaynaklarından yoksun kalması anlamına gelir (Adıgüzel, Çelik ve diğerleri, 2023).

(Ryan ve Deci, 2000)' e göre motivasyonsuzluk, bir bireyin yerine getirilmesi gereken bir eyleme karşı isteksizlik hissetmesi ve o eylemi değerli görmemesi durumunu

içermektedir. Bu durum, bireyin belirli bir görevi ya da aktiviteyi gerçekleştirme konusundaki isteksizliğini yansıtırken, aynı zamanda o davranışın önemini ve anlamını sorgulamasına neden olur. Motivasyonsuz bir kişi, gerekli olan çabayı harcamaktan kaçınır ve sonuç olarak, hedeflerine ulaşma isteği zayıflar. Bu süreç, kişinin genel motivasyon düzeyini etkileyerek, potansiyelini gerçekleştirme önünde bir engel teşkil edebilir. Dolayısıyla, motivasyonsuzluk, bireyin hem davranışlarını hem de genel yaşam memnuniyetini olumsuz etkileyen önemli bir faktördür.

Motivasyonsuz bir birey, kendi davranışları ile bu davranışların sonuçları arasındaki bağlantıyı algılamakta güçlük çeker. Bu durumun temel nedeni, kişinin hissettiği yetersizlik duygusu ve kontrol eksikliği olarak öne çıkar. Yetersizlik hissi, bireyin yeteneklerine dair olumsuz bir algı geliştirmesine yol açarken, kontrol eksikliği ise bireyin durumunu yönetme becerisine dair kaygılar yaratır. Sonuç olarak, bu olumsuz duygular, bireyin eylemlerinin sonuçlarıyla ilgili farkındalığını azaltarak, onu harekete geçmekten alıkoyar. Motivasyonsuzluk, böylece bireyin yaşamındaki fırsatları değerlendirmesine engel olabilen önemli bir psikolojik durum haline gelir (Edmunds ve diğ., 2008).

2.2.4. Motivasyon Düşüklüğünün Nedenleri

İnsanların davranışlarını ve tutumlarını şekillendiren en önemli unsurlar arasında istek, hedefler ve çevresel faktörler yer alır. Bunlara ek olarak, bireysel imaj, toplumsal alışkanlıklar ve dış etmenler de kişinin hareketlerini etkileyebilir. Bir kişinin ihtiyaçları ve istekleri tam anlamıyla karşılanmadığı sürece içsel bir dengesizlik durumu ortaya çıkabilir. Kişinin içsel güdüler, ihtiyaçlarını belirleyen faktörlerdir ve zamanla toplumsal çevre ve kültürden etkilenen bu güdüler değişebilir, güçlenebilir ya da zayıflayabilir. Motivasyon düşüklüğü genellikle, bireyin ihtiyaçlarının yeterince karşılanamaması, çevresel faktörlerin olumsuz etkisi veya içsel güdülerin zayıf olması gibi nedenlerle ortaya çıkar. Bu durumda, kişinin motivasyonunu artırabilmek için ihtiyaçlarını doğru tespit etmek ve çevresel şartları iyileştirmek önemlidir (Çolak, 2016).

Motivasyon düşüklüğü ile ilgili olarak muhtemel nedenler (Gregory & Kaufeldt, 2015);

- (1) Teknoloji
- (2) Anında pes etmek
- (3) Kişinin kendi yeteneği hakkında düşük bir algıya sahip olması
- (4) Maddi imkânsızlık
- (5) Sosyal izolasyon
- (6) Stres ve tehdit algısı

2.2.5. Düşük Motivasyonla Mücadele Etmenin Yolları

Motivasyon, en temel anlamıyla bir kişinin çabalarının hangi yönde ve ne kadar yoğunlukta olduğunu belirleyen bir kavramdır. Bu şekilde düşünüldüğünde, motivasyon bir eylemin ya da hareketin ardındaki itici güç olarak tanımlanabilir. Bireylerin motivasyon seviyeleri düşük olduğunda çeşitli zorluklar ortaya çıkabilir. Ancak motivasyonun yüksek olması, öğrenmeyi ve performansı olumlu bir şekilde etkileyerek daha iyi sonuçlar alınmasına yardımcı olur (Weinberg ve Gould, 2015). Düşük motivasyonla başa çıkmanın çeşitli yöntemleri bulunmaktadır. (Race, 2019). İlk adım olarak, düşük motivasyonun bir sorun olduğunu kabul etmek önemlidir. Zaman zaman kişilerde motivasyon düşüklüğü yaşanabilir. Bu sürekli olmamak şartı ile normal görülebilir (Bayrakçeken ve diğerleri, 2021).

2.2.6. Motivasyonun İnsan Davranışları Üstüne Etkisi

Motivasyonun, insan davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu, eğitim bilimcileri ve psikologlar tarafından geniş bir şekilde kabul edilmektedir. Motivasyon, bireyleri belirli bir davranışa yönlendiren, bu davranışın düzeyini, yoğunluğunu ve yönünü belirleyen faktörler bütünüdür. Ayrıca, motivasyonun sürekliliğini sağlamak için hem içsel hem de dışsal nedenleri ve bu nedenlerin nasıl işlediğini kapsayan bir kavram olarak tanımlanabilir. Bu süreç, bireylerin davranışlarını şekillendirirken, aynı zamanda onların hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştıran kritik bir mekanizma işlevi görür. Dolayısıyla, motivasyon, bireyin hem kişisel gelişiminde hem de sosyal etkileşimlerinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Arık, 2019).

Motivasyon, bireylerin davranışlarını şekillendiren, belirli hedeflere ulaşmak için çaba sarf etmelerini sağlayan ve bu süreçteki girişimlerini etkileyebilen bir psikolojik faktör olarak tanımlanabilir. Spor psikolojisi bağlamında motivasyon, hedefe yönelik davranışları başlatan, yönlendiren ve sürdüren süreçleri kapsar. Bu, bireyi belirli bir amaç doğrultusunda harekete geçiren ve bu süreci yönlendiren içsel ya da dışsal uyaranların bir araya gelmesi olarak açıklanabilir. Motivasyon, insanların davranışlarını yalnızca yönlendirmekle kalmaz, aynı zamanda bireylerin içsel güdülerini harekete geçirerek, daha verimli ve kararlı bir şekilde hedeflerine ulaşmalarını sağlar. İnsanların tutumlarını ve eylemlerini şekillendirmede önemli bir rol oynayarak, kişisel başarıya ve gelişime katkıda bulunur (Güney, 2013).

Motivasyon, insan davranışlarını şekillendiren temel faktörlerden biridir ve bu etkisini eğitim gibi birçok farklı alanda derinden hissettirir. Çünkü motivasyon, bireylerin inançlarını, hedeflerini, değerlerini ve çevresel koşullarını hem içsel hem de dışsal faktörlerle etkileyebilen karmaşık bir yapıya sahiptir. İnsanların davranışlarını yönlendiren motivasyon mekanizmalarını anlamak, sadece daha iyi performans sergilemeyi değil, aynı zamanda kişisel gelişim ve büyümeyi de destekler. Eğitim, spor veya iş yaşamı gibi çeşitli alanlarda bu mekanizmaların doğru şekilde anlaşılması, hem bireylerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olur hem de sosyal çevrelerinde olumlu değişikliklere yol açar. Bu sayede, insanlar hem bireysel hedeflerine ulaşabilir hem de toplumda daha sağlıklı ilişkiler kurabilirler (Kara ve Kara,2024). "İnanmak başarmanın yarısıdır" sözünde ifade edilen gibi, motivasyonun gücü ile başarı arasındaki ilişki, özellikle insan davranışlarını şekillendiren bir faktör olarak oldukça önemlidir. Motivasyon seviyesi düşük bir ortamda başarıya ulaşmak neredeyse imkansızdır, çünkü insanların davranışlarını yönlendiren temel güç, onların içsel motivasyonlarıdır. Her birey, tatmin edici ve huzurlu deneyimler arayarak, rahatsız edici durumlardan kaçınma eğilimindedir. Ancak, insanların duygu, düşünce ve beklentileri farklılık gösterdiği için, bir kişinin motivasyon kaynaklarını ve bu motivasyonun davranışlarını nasıl etkilediğini anlamak oldukça karmaşıktır. Sonuç olarak, motivasyonun çeşitli kaynakları ve bunları etkileyen faktörlerin bilinmesi, insan davranışlarını daha iyi anlayabilmek ve yönlendirebilmek için kritik bir öneme sahiptir (Hosseinipour, 2015).

2.2.7. Spora Katılımda Motivasyon ve Sosyalleşmenin Önemi

Spor yapmanın, bireylerin psikolojik ve sosyal sağlığını desteklemede önemli bir yeri vardır. Fiziksel aktivite, sadece bedensel sağlığı değil, aynı zamanda zihinsel ve duygusal kapasiteyi de geliştirir, bu da bireylerin yaşam kalitesini artırır. Spor, stres ve gerginlikten arınmaya yardımcı olarak, gençlerin ruhsal sağlığı için temel bir unsurdur. Yapılan araştırmalar, düzenli fiziksel aktivitenin, sadece fiziksel faydalar sağlamakla kalmayıp, psikolojik ve sosyal açıdan da birçok olumlu etkisi olduğunu göstermektedir. Bu noktada, sporun motive edici gücü, bireylerin katılımını sürdürmelerini sağlayan en önemli faktörlerden biridir. Katılım motivasyonu, yalnızca fiziksel aktivitelerin sürekliliğini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bireylerin sosyalleşme süreçlerine de katkıda bulunur. Sosyal etkileşim, takım çalışması ve paylaşım gibi unsurlar, sporun insanları bir araya getirerek daha sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürmelerine olanak tanır. Bu bağlamda, sporun yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal yönleriyle de bireylerin yaşam kalitesini geliştiren çok boyutlu bir etki yarattığı söylenebilir (Burlui, & Moisesescu, 2021).

Tüm ülkelerin spor faaliyetlerine yaklaşımı, eğitim bütünlüğünü bozmadan sağlıklı ve faydalı bireyler yetiştirmektir. Ülkemizde bireylerin, özellikle bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı bir şekilde gelişmeleri için sportif etkinliklere yönlendirildiği görülmektedir. Temel amacımız, ülkemiz için nitelikli insan kaynağı oluşturmaktır. Özellikle gelişim döneminde bulunan ve enerjileriyle dolup taşan çocuklar ve gençler, yaşlarına bağlı olarak enerjilerini harcayabilecekleri ve streslerini azaltabilecekleri en önemli etkinlik olarak sporla karşılaşmaktadır. Spor, aynı zamanda bireylerin toplum içinde kendilerini kabul ettirme ve saygınlık kazanma açısından da önemli bir rol oynamaktadır (Çiçek, 2019).

Sporda motivasyon, bireylerin davranışlarını eyleme dönüştüren ve bu süreçte yönlendiren bir güç olarak tanımlanabilir. Motivasyonel süreç, bir davranışın başarılı bir şekilde belirlenmesi, düzenlenmesi ve bu davranışın sürdürülmesine yönelik psikolojik tanımlamalarla açıklanmaktadır. Bu süreç, bireylerin hedeflerine ulaşmalarında etkili bir itici güç oluşturarak, sporda performanslarını artırmalarına yardımcı olur. Dolayısıyla, motivasyon, sporda sadece bir eylemi başlatmakla kalmaz, aynı zamanda o eylemin sürdürülebilirliğini sağlamak için de kritik bir rol oynar (Roberts, Treasure ve Conroy, 2007).

Literatürde yer alan araştırmalara göz atıldığında, bireylerin spora başlama nedenlerinde ve sportif faaliyetlerin sürdürülebilirliğinde güdülenmenin önemli bir rol oynadığı açıkça belirtilmektedir. Güdülenme ile ilgili birçok kuram ve teori geliştirilmiş, her bir teori insanların güdülenme davranışlarıyla ilgili dikkate değer sonuçlar sunmuştur. Bu teoriler, bireylerin motivasyon kaynaklarını anlamak ve spor aktivitelerine katılımlarını artırmak için önemli bir temel oluşturur. Dolayısıyla, güdülenme, spora yönelimi etkileyen karmaşık bir süreç olarak, bireylerin performanslarını ve sporla olan ilişkilerini şekillendirmede kritik bir faktör haline gelmektedir (Uluç, 2022).

2.3. Motivasyon Kuramları

Motivasyon, bireylerin fizyolojik veya psikolojik ihtiyaçlarının etkisiyle bir amaca ulaşmak ya da bir teşvik doğrultusunda davranış sergileme süreci olarak tanımlanır. Motivasyon teorileri ise, bu davranışların sebeplerini ve bu davranışları tetikleyen süreçleri açıklar. Motivasyon teorileri genellikle içerik teorileri ve süreç teorileri olmak üzere iki ana başlıkta incelenir. İçerik teorileri, bireyleri motive eden ihtiyaçları ve faktörleri belirlemeye odaklanır. Bu kategoride Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi, Herzberg'in çift faktör teorisi, McClelland'ın ihtiyaçlar teorisi ve Alderfer'in E. R. G. teorisi bulunur. Bu teorilerin ortak özelliği, bireylerin farklı ihtiyaçlara sahip oldukları ve bu ihtiyaçlar karşılandığında motive olduklarıdır. Süreç teorileri ise, bireylerin hangi yöntemlerle motive olabileceklerini açıklar. Bu teoriler arasında Vroom'un beklenti teorisi ve Locke'un hedef belirleme teorisi yer alır (Şahin ve diğerleri, 2017).

Süreç teorileri, bireylerin nasıl motive olduklarına odaklanırken, içerik teorileri ise onları motive eden unsurları inceler. Bu iki teorinin yanı sıra, günümüzde Adams'ın eşitlik teorisi ve örgütsel adalet teorileri de önemli kuramlar arasında yer almaktadır. Bu bilgiler ışığında, motivasyonun temel itici gücünün ihtiyaçlar olduğu ve süreç boyunca çeşitli faktörlerden etkilenebileceği anlaşılmaktadır. Bu sebeple, içerik teorileri, süreç teorileri ve güncel teoriler birbirinden bağımsız olarak ele alınabileceği gibi, bir arada da değerlendirilerek tamamlayıcı bir bakış açısı sunulabilir. Kapsamlı bir motivasyon teorisinin yalnızca hedefe yönelik davranışla sınırlı kalmadığı, aynı zamanda insan motivasyonunun içeriğini ve performansın niteliksel yönlerini açıklayabilmek için belirli yasal süreçlere ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir (Luthans, 2005).

Tablo 1. Motivasyon kuramları (Luthans, 2005).

Kapsam-İçerik Kuramları	Süreç Kuramları	Güncel Kuramlar
Maslow’un İhtiyaçlar hiyerarşisi kuramı	Vroom’un Beklenti kuramı	Adams’ın Eşitlik kuramı
Herzberg’in Çift-etmen kuramı	Locke’nun Amaç saptama kuramı	Örgütsel Adalet kuramları
McClland’ın İhtiyaçlar kuramı		
Alderfer’in E. R. G kuramı		

(Bayrakçeken ve diğerleri, 2021)’ e göre kuramlar, bilimsel alanda önemli bir rol oynar ve özellikle bilimin açıklama işlevini yerine getirirler. Motivasyon konusunun daha iyi anlaşılabilmesi ve içselleştirilebilmesi için, bu alandaki teorilerin eğitimler tarafından iyi bir şekilde öğrenilmesi gereklidir. Motivasyonu tüm yönleriyle açıklayan tek bir teori bulunmamaktadır. Farklı teoriler, belirli varsayımlara dayanarak motivasyonun yalnızca bazı yönlerini açıklamaktadır. Kuramlar çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. En yaygın sınıflamalardan biri, teorileri kapsam kuramları ve süreç kuramları olarak iki grupta toplamaktadır. Ayrıca, bu iki gruba ek olarak, çoğunlukla süreç kuramlarından oluşan çağdaş teoriler de vardır. Kapsam kuramları daha çok içsel faktörlerle ilgilenirken, süreç kuramları dışsal faktörleri ele alır. Kapsam kuramları, bireylerin motivasyonunu sağlayan nedenleri anlamaya odaklanırken, bu kuramlar daha çok bireylerin içinde bulundukları durumları ve onları belirli bir davranışa yönlendiren faktörleri inceler. Bir yönetici veya eğitimci, bu faktörleri anlayarak müdahale edebilir ve bireyleri daha etkili bir şekilde yönlendirebilir. Başka bir deyişle, onları iş yerlerinde üretim veya eğitim kurumlarında eğitim hedeflerine göre yönlendirebilir.

2.3.1. Kapsam Kuramları

Motivasyon, bireylerin davranışlarını yönlendiren ve hedef belirleyen bir süreçtir. İnsanları motive eden faktörler, hem bireysel hem de örgütsel düzeyde değişiklik gösterebilir. Acıkmak veya susamak gibi temel ihtiyaçlar, kişiyi harekete geçiren güçlü motivasyon kaynaklarıdır. Ayrıca güvenlik, ait olma, sevgi, saygı gibi ihtiyaçlar da motive

edici güçlerdir. Kapsam kuramları, bireylerin motive olma sebeplerini inceleyen teorilerdir ve dört ana kuramdan oluşur (Çelik ve Tepe,2021).

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Maslow (1970) ve Luthans (1992), ihtiyaçları beş ana grupta sınıflandırmıştır. Bu ihtiyaçlar, hiyerarşik bir düzende sıralanmış olup, en alt seviyede fizyolojik ihtiyaçlar yer alırken, ardından güvenlik ihtiyacı, sosyal ihtiyaçlar, saygı ve statü ihtiyacı ile kendini gerçekleştirme ihtiyacı gelir. Bu teoriye göre, motivasyon kaynakları, bireylerin ihtiyaçlarıyla bağlantılı olan içsel faktörlerdir. Yani, bu ihtiyaçlar bireylerin motivasyonunu tetikleyen unsurlardır. İnsanları harekete geçiren temel faktör, onların kişisel ihtiyaçlarıdır. Bireyler, bu ihtiyaçları karşılamak amacıyla çaba sarf ederler. Eğer bir ihtiyaç karşılanmışsa, bu durum bir süre sonra bireyin hareketsiz kalmasına yol açabilir. Bu durumda, bir sonraki basamaktaki ihtiyaçların giderilmesi için yeni bir motivasyon kaynağı ortaya çıkar. Kısacası, bir basamağın ihtiyaçları karşılandığında, kişi bir sonraki basamağa geçmek için motive olabilir ya da motivasyon eksikliği yaşanabilir. Bu durum, her bir basamaktaki ihtiyaçların karşılanmasıyla doğrudan ilişkilidir (Kara ve Kara, 2024).

Herzberg'in Çift Faktör Kuramı

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisinden sonra en çok bilinen motivasyon teorisi, Herzberg'in iki faktörlü teorisidir. Herzberg, mühendisler ve muhasebeciler üzerinde yaptığı araştırmalarda, katılımcıların ihtiyaçlarını ve motivasyon kaynaklarını belirlemiştir. Motivasyonu artıran faktörler arasında işin kendisi, sorumluluk, gelişim fırsatları, statü, başarı ve tanınma gibi unsurlar öne çıkmaktadır. Bu faktörlerin varlığı, bireyde başarı hissi uyandırarak motivasyonu artırırken, yokluğu ise kişiyi motivasyonsuz bırakmaktadır. Öte yandan, hijyen faktörleri (sağlık faktörleri) olarak adlandırılan unsurlar; ücret, maaş, çalışma koşulları, iş güvenliği, denetim ve iş yerindeki ilişkiler gibi faktörlerden oluşmaktadır. Bu unsurlar, doğrudan motivasyonu artırıcı bir etkisi olmasa da, yokluğu durumunda kişiyi motive etmekte zorlanabilir. Bu faktörlerin mevcut olması ise, motivasyon için gerekli asgari koşulları sağlayarak bireyin daha iyi performans sergilemesine olanak tanıyabilir (Koçer, 2011; Kıran ve Çelik, 2020).

Alderfer'in ERG Kuramı

Alderfer, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisini temel alarak, bu teoriyi "varlık sürdürme, ilişkiler kurma ve gelişim" ihtiyaçları şeklinde yeniden şekillendirmiştir. ERG (Existence, Relatedness, Growth) teorisine göre, her bir aşamanın tatmini, zamanla daha karmaşık ve zorlayıcı bir hale gelebilir. Bu durum, bazı bireylerde depresyon ve hayal kırıklığına yol açabilir. Eğer bu bireysel ihtiyaçlar karşılanmazsa, kişi farklı bir aşamaya geçerek çabalarını o aşamada yoğunlaştırmayı tercih edebilir (Çelik ve Tepe, 2021)

McClelland'ın Başarma İhtiyacı Kuramı

Kapsam teorilerinden biri olan ve McClelland tarafından açıklanan başarma ihtiyacı kuramı, yüksek başarı güdüsüne sahip bireylerin amaçlarını gerçekleştirmek ve üstlendikleri her türlü görevde ilerleme sağlamak adına sürekli bir çaba içinde olduklarını savunur. Varışlı'ya göre, bu kuram daha çok gelişmemiş toplumlarda başarının, ekonomik kalkınma ile olan ilişkisini incelemeye yönelik bir yaklaşımı ifade eder. Yapılan araştırmalar, McClelland'ı iki temel sonuca götürmüştür (Varışlı, 2010: 17). Bunlar şunlardır:

1. Bir ülkenin yapısı ile o ülkedeki ekonomik kalkınma düzeyinin, o ülkedeki başarının potansiyel karşılıkları arasında önemli bir ilişki bulunması,
2. Başarıya yönelik büyük hedeflerin, toplumsal davranışlar ve tutumlar üzerine bilgi edinmek için eski medeniyetlerin kaynakları incelendiğinde, milli gelişmişlik ve ekonomik kalkınmanın, devletin bireylerinin başarıya olan gayretlerinden etkilendiği sonucuna varılması.

Kapsam kuramları, bireyleri motive eden unsurlara odaklanırken, süreç kuramları ise bireylerin nasıl motive olduklarını ve hangi yollarla hedeflerine ulaştıklarını ele alır. Kapsam kuramları, bireylerin ihtiyaçlarının onları harekete geçirdiğini savunur ve bu nedenle " ihtiyaçlar teorileri" olarak adlandırılır. Süreç kuramları ise bireylerin hedeflerine ulaşmak için hangi yolları takip ettiklerini açıklamaya çalışır (Sivri,2023)

2.3.2. Süreç Kuramları

Süreç teorileri, motivasyonun nasıl ve hangi amaçlarla ortaya çıktığını inceleyen bir yaklaşım sunar. Bu teorilere göre, bireylerin davranışlarını harekete geçiren temel unsurlardan biri ihtiyaçlar olsa da, motivasyonun şekillenmesinde yalnızca ihtiyaçlar

değil, birçok dışsal etken de rol oynamaktadır. İhtiyaçların karşılanması, insanları belirli bir davranışa yönlendiren önemli bir faktör olsa da, kişinin çevresel koşulları, sosyal etkileşimleri, ödüller ve cezalar gibi dışsal faktörler de motivasyonu etkileyebilir. Bu bakış açısıyla, süreç teorileri yalnızca bireylerin içsel ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda bu ihtiyaçların çevresel ve toplumsal bağlamda nasıl şekillendiğini de ele alır. Motivasyona dair süreç teorileri arasında, Klasik Şartlanma, Beklenti Kuramı, Eşitlik Teorisi ve Amaç Teorisi gibi önemli teoriler yer almaktadır. Bu teoriler, bireylerin hedeflere nasıl ulaşacaklarını, davranışlarını nasıl şekillendireceklerini ve dışsal koşulların motivasyonu nasıl etkilediğini daha ayrıntılı bir şekilde anlamamıza yardımcı olur (Erdem, 1998).

Süreç kuramlarının temel odak noktası, kişilerin hangi hedeflerle ve nasıl motive olduklarını anlamaktır. Bu teoriler, bireylerin belirli bir davranışı sergilemeye devam etmeleri ya da bu davranışı sonlandırmaları için hangi faktörlerin etkili olduğunu açıklamaya çalışır. Diğer bir deyişle, "Bir kişinin belirli bir davranışı tekrar etmesini ya da etmemesini nasıl sağlayabiliriz?" sorusunun yanıtını aramak, süreç kuramlarının temel amacıdır. Bu kuramlar, bireylerin davranışlarının sadece içsel ihtiyaçlardan değil, aynı zamanda çevresel etmenlerden, ödüllerden ve diğer dışsal motivasyon kaynaklarından nasıl etkilendiğini inceler. Böylece süreç teorileri, insanların hedeflerine ulaşma yolunda nasıl motive olduklarını, hangi faktörlerin bu süreci şekillendirdiğini anlamamıza yardımcı olur. Süreç kuramları altında incelenen başlıca motivasyon kuramları, aşağıda verilmiştir (Yeşil,2016).

Edwin Locke'un Amaç Teorisi

Edwin A. Locke, hedef belirleme teorisini ilk kez 1960'larda geliştirmiştir. Bu teori, endüstriyel ve örgütsel psikoloji alanında yaklaşık 25 yıl süren bir araştırma sürecinin ürünüdür ve 400'den fazla laboratuvar ve saha çalışmasına dayanmaktadır. Yapılan araştırmalar, belirli ve yüksek (zor) hedeflerin, daha kolay hedeflere veya belirsiz ve soyut hedeflere, örneğin "elinden gelenin en iyisini yap" gibi teşviklere göre daha yüksek performans sağladığını ortaya koymuştur. Hedefler, bireylerin performans seviyelerini ve iş tatminlerini belirleyen temel unsurlar olarak öne çıkar. Yüksek ya da zorlayıcı hedefler, bireyleri motive eder çünkü bu tür hedefler, kişilerin düşük ya da kolay hedeflere göre daha fazla çaba göstermesini ve dolayısıyla daha yüksek başarılar elde etmesini gerektirir. Bu durum, bireylerin hem performanslarını artırmalarına hem de elde ettikleri başarıların tatminini daha yoğun bir şekilde hissetmelerine olanak tanır (Locke ve Latham, 2013).

Vroom'un Beklenti Teorisi

Victor Harold Vroom'a göre beklenti, bir kişinin belirli eylemlerinin performans üzerindeki etkisini nasıl algıladığını ve bu etkilerin gücünü ifade eder (Vroom, 1964). Beklenti teorisi, motivasyon süreciyle ilgili bir teoridir ve bu teoriye göre, bir kişinin belirli bir şekilde davranma eğiliminin gücü, o davranışın belirli bir sonuca ulaşacağına olan inançlarının gücüne ve bu sonucun birey için ne kadar cazip olduğuna bağlıdır. Başka bir deyişle, bir kişinin motivasyonu, gerçekleştireceği eylemin başarıyla sonuçlanacağına dair beklentisinin ve bu sonucun kişiye sunduğu ödüllerin değerinin birleşimine dayanır (Thangaswamy ve Thiyagaraj, 2017). Bu teoriye dair ilk fikirler, Vroom'un 1960 yılındaki doktora çalışmasına dayanır. Beklenti teorisi, süreç teorileri arasında yer alır ve ilk defa Victor H. Vroom tarafından geliştirilmiştir. Bu kurama göre, motivasyon ve iş doyumu birbirine yakın kavramlar olarak değerlendirilmiştir. Bunun nedeni, bireylerin motive olduklarında işlerinden daha fazla tatmin ve doyum aldıklarının gözlemlenmesidir. Bu durum, motivasyonun iş doyumuyla doğrudan ilişkilendirilmesine olanak sağlar (Sumanasena ve Nawastheen, 2022).

Adams'ın Ödül Adaleti veya Eşitliği Kuramı

John Stacey Adams'ın eşitlik teorisi, motivasyonun temellerini denge ve adalet ilkeleri üzerine inşa eder. Bu teori, bir bireyin motivasyon seviyesinin, işyerindeki eşitlik, adalet ve bireyin bu unsurlara yönelik algısıyla doğrudan ilişkili olduğunu öne sürer. Adams'a göre, çalışanlar, çaba ve elde ettikleri ödüller arasında bir denge kurmaya çalışırlar. Yetenek, gösterilen çaba, görev zorluğu ve şans, bireyin başarı seviyesini belirleyen en kritik unsurlardır. Bu faktörler, bireylerin kendilerini değerlendirmelerine ve başkalarıyla karşılaştırmalarına yol açar. Eğer bir çalışan, harcadığı çaba ile elde ettiği ödüller arasında adaletsizlik veya dengesizlik hissederse, bu durum motivasyon kaybına ve iş doyumsuzluğuna yol açabilir. Bu bağlamda, Adams'ın teorisi, çalışanların adil bir değerlendirme ve ödüllendirme sistemiyle daha yüksek motivasyon ve verimlilik sağlayabileceklerini vurgular (Sumanasena & Nawastheen, 2022).

Lawler ve Porter'in Geliştirilmiş Bekleyiş Teorisi

1967 yılında geliştirilen Lawler ve Porter'in beklenti kuramı, Vroom'un teorisini genişleterek, "çaba, bilgi, algı ve becerilerin rol değişikliklerine bağlı olarak performansın ödüllendirilmesi" fikrini benimsemiştir. Bu teori, motivasyon ve performansın kaynakları hakkında derinlemesine bir analiz yapmayı amaçlar. Kurama göre, çaba, güç ve harcama

isteği, tatmin ve performans ile aynı şey değildir; bunlar birbirinden bağımsız ancak birbiriyle ilişkili değişkenlerdir. Teori, bir bireyin gerekli bilgi ve yeteneklere sahip olmadan gösterdiği çabanın, başarılı olmasına engel olacağını belirtir. Yani, ne kadar çaba harcanırsa harcanırsın, bilgi ve beceri eksikse başarı elde edilemez; bunun yerine, bireyler yalnızca kendi algıladıkları rol anlayışlarına göre performans sergileyebilirler (Özer ve Topaloğlu, 2008)

Skinner'ın Davranış Şartlandırma Teorisi

Bu kuram, Harvard psikologlarından B. Frederic Skinner tarafından geliştirilmiş ve bireylerin davranışları ile elde ettikleri sonuçlar arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Skinner, tam anlamıyla bir davranışçı olarak, insanların içsel durumları davranış, dürtü ve ihtiyaçlar gibi gözlemlenemediği için bu kavramları, davranışları yönlendiren sebepler olarak kabul etmemiştir. Ona göre, davranışlar ödül ve ceza yoluyla öğrenilen bir süreçtir. Skinner, bireylerin davranışlarını ya makul ödüllerle pekiştirmeyi, ya hiç ödüllendirmemeyi ya da belirli sınırlar içinde cezalandırarak değiştirmeyi ya da güçlendirmeyi hedef almıştır. Davranış değişikliği sürecinin temelinde ise "etki yasası" bulunmaktadır. Etki yasasına göre, kabul edilen ve istenilen davranışlar daha güçlü bir şekilde pekiştirilir ve tekrar edilmesi için ödüllendirilir, oysa kabul edilmeyen davranışlar ödüllendirilmez ve gerekirse cezalandırılarak tekrarlanmalarının önüne geçilir. Davranışların pekiştirilmesinde ise dört temel yöntem kullanılmaktadır: olumlu pekiştirme, kaçınma yoluyla öğrenme, ceza verme ve son verme. Bu yöntemler, bireylerin istenen davranışları sergilemeleri için etkili araçlar sunar (Çiçin, 2024).

2.4. Sosyalleşme

İnsan, hayata zekâ ve yetenek açısından sıfır noktasında başlamaz; ancak yaşamını sürdürebilmek için gerekli bilgi ve becerilere doğuştan sahip değildir. İnsan, doğuştan sahip olduğu potansiyel zekâ ve yeteneğini bilgi, beceri, değer ve davranışlar şeklinde geliştirebilmek için sosyal bir ortamda yetiştirilmelidir. Böylece, birey kendi özgünlüğünü koruyarak, yaşadığı toplumun uyumlu bir üyesi olabilir. Doğumdan ölüme kadar süren bu süreç, sosyalleşme olarak adlandırılır. Çocukluk ve gençlik dönemlerinde daha yoğun olan bu süreç, her bireyin kendisine yönelttiği "Diğer insanlarla ve doğayla birlikte nasıl uyum içinde yaşayabilirim?" sorusuna toplumdan ve kendi doğasından aldığı yanıtları yansıtır (Özpolat,2010).

Yılmaz (2013)'e göre, sosyalleşme süreci, kültürel kurallar (normlar) ve bireyin toplumda üstleneceği rollerle ilgili tutumları, değerleri, bilgiyi ve davranışları üretir. Sosyalleşmenin resmi ve gayri resmi yollarla gerçekleştiği düşünülmektedir. Okullar, çevresel yapılar ve toplum merkezli programlar resmi kanallar olarak öne çıkmaktadır. Aile, akran grupları ve kitle iletişim araçları ise gayri resmi sosyalleşme yollarıdır. Her birey için bir grup sosyalleştirici kişi, o birey üzerinde etkili olarak onu belirli etkinliklere yönlendirirken, bazı etkinliklerden de uzaklaştırabilir. Sosyalleşme, bireyin doğuştan itibaren toplumun bir parçası haline gelmesini sağlayan ve belirli aşamalardan geçen bir süreçtir. Bu süreçte birey, toplumda üstlenmesi beklenen rolleri ve bu rollere ilişkin normları öğrenir ve bunlara uygun şekilde davranmayı kavrar. Sosyalleşme, bireyin toplumsal hayata uyum sağlaması ve toplumun kurallarına uygun şekilde hareket etmesi için temel bir aşamadır (Şahin ve Özçelik, 2016).

Başka bir deyişle, sosyalleşme, bireyin toplumunun kültürel ve sosyo-ekonomik değerlerini öğrenerek, toplumun beklediği şekilde bir birey olma sürecidir. Bu süreç, toplumun norm ve beklentilerini bireye aktararak, onun bu değerlere uygun şekilde davranmasını sağlamayı amaçlar. Sosyalleşme, bireyin yaşadığı toplumla uyum içinde olabilmesi için gerekli olan bir öğrenme ve adaptasyon sürecidir (Steinberg 2013).

2.4.1. Sosyalleşme Kavramı ve Özellikleri

(Şahan, 2008)' e göre Sosyalleşme, bireylerin toplumda mevcut ya da beklenen rolleri yerine getirebilmek için gereken beceri, bilgi, değer, eğilim ve benlik algılarını öğrenme ve geliştirme sürecidir. Bu süreç, bir toplumun parçası olma ve diğer insanlarla birlikte yaşamayı öğrenme aşamasıdır. Sosyalleşme sırasında birey, çevresiyle etkileşime girerek, kendine özgü toplumsal davranışlar ve değerler kazanır. Sosyalleşmenin temel özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

Sosyalleşme her zaman bir toplum içinde gerçekleşir.

Sosyalleşme, bireyin doğumuyla başlar ve yaşam boyunca devam eder.

Sosyalleşme, yalnızca tek yönlü bir süreç değildir.

Sosyalleşme, bireyin çevresindeki modeller, simgeler, beklentiler ve duyguları öğrenme kapasitesiyle ilgili bir süreçtir.

Sosyalleşme, insanların toplumsal yaşamda etkili ve önemli bir üye olma durumunu inceler.

2.4.2. Sosyalleşme Süreci

Sosyalleşme, bireyin yaşadığı toplumun normlarını, değerlerini, kendisinden beklenen rolleri, tutumları ve davranış biçimlerini öğrenmesi; toplumsal etkileşim için gereken becerileri, kimlik ve benlik duygusunu kazanması ve içinde bulunduğu kültürü içselleştirmesi sürecidir. Sosyalleşme, bireyin ailede, arkadaş grubunda ve genel olarak toplumda nasıl yaşaması gerektiğine dair bir dizi kuralı öğrenmesini sağlar. Bu süreçte, birey sosyal çevresine uyum sağlamaya, kişilik geliştirmeye ve toplumla entegrasyon kurmaya başlar. Bir anlamda, topluma adapte olmaya çalışırken dış dünya ile karşılıklı etkileşime girer. Sosyalleşme, kişiye toplumsal normlara uyum sağlama ve başkalarıyla birlikte yaşamayı öğrenme bilincini kazandırır. Bu süreçle birlikte, birey toplumun değer yargılarını, kültürünü ve toplum içindeki rolünü öğrenir (Yıldız, 2015).

Sosyal açıdan gelişmiş ve sosyalleşmiş bir birey, yaşadığı toplumun normlarına ve beklentilerine uygun şekilde hareket eder. Kendi ihtiyaçları ve arzuları ile toplumun beklentileri arasında bir denge kurma yeteneğine sahiptir. Ayrıca, çevresindeki insanlarla yardımlaşmayı, paylaşmayı ve işbirliği yapmayı başarır. Duygularını ise, içinde bulunduğu kültüre uygun bir şekilde ifade edebilir (Köksal ve diğerleri, 2013).

2.4.3. Sosyalleşme Sürecini Etkileyen Etmenler

2.4.3.1. Aile

Başka bir ifadeyle, aile yapısı ve işlevleri zaman içinde değişiklik gösterse de, insan neslinin devamını sağlayan, sosyalleşmenin ilk kez başlatıldığı ve üyelerinin duygusal tatmin bulduğu bir yapıdır. Aile, aynı zamanda toplumun maddi ve manevi değerlerinin bir kuşaktan diğerine aktarıldığı, biyolojik, psikolojik, ekonomik ve hukuki işlevleri olan önemli bir toplumsal kurumdur (Collins ve Laursen 2004). Aile, toplumun temel yapı taşı olup, aynı zamanda bir sosyalleşme okuludur. Bireyin ilk sosyalleşme deneyimi ailede başlar. Hayat boyu öğrenilen pek çok şey, daha önce kazanılan bilgi, değer ve beceriler üzerine inşa edilir ve bu öğrenmelerin çoğu aile ortamında gerçekleşir. Ayrıca, aile birçok kişi için yaşam boyunca devam eden bir etkileşim alanıdır, bu da aile içindeki

sosyalleşme sürecinin önemini vurgular. Ailedeki sosyalleşmenin demokratik bir temele dayanarak gelişmesi için, özellikle ebeveynler ve tüm aile üyelerinin tutum, davranış, etkileşim ve iletişim şekillerinde demokratik bir anlayışa sahip olmaları büyük önem taşır (Özpolat, 2010).

2.4.3.2. Okul

Okul çağında bedensel gelişim, okul öncesine göre daha yavaş ilerlese de, dönemin sonlarına doğru hızlanır ve bireyler cinsiyetlerine özgü fiziksel özellikler kazanmaya başlar. Bu dönemde çocuklar, büyük kas hareketlerini gerektiren oyunlar ve spor gibi aktivitelerle motor becerilerini geliştirirler. Okul, sosyalleşme sürecinin önemli bir parçası olarak, çocuğun diğer bireylerle işbirliği yapma alışkanlıklarını sürdürmesini sağlar. Modern toplumda öğretmenler ve ebeveynler, çocukların başarısını artırmak için sürekli çözümler arar ve zihinsel gelişimi desteklemek için çocukları yeni bilgilere açık tutmaya çalışırlar (Koç, 2008). Okul, bireylere bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırarak onların kişisel gelişimlerini sağlar. Bu süreç, bireylerde belirgin davranış değişikliklerine yol açar. Toplumda bireylerin kişilikleri ve gelecekleri okulda şekillenir; okul, bireyleri ve toplumu yönlendiren önemli bir kurumdur. Toplumsal yaşantımız ve davranışlarımız üzerinde okulun büyük bir etkisi vardır; düşünce ve kişilik gelişimimiz okul kurumunun önemli bir yansımasıdır (Karaboğa, 2018).

2.4.3.3. Toplumsal Gruplar

Toplumsal grup, üyeleri arasında karşılıklı iletişim ve etkileşim bulunan, ortak duygular ve değerler paylaşan, birbirlerinin varlığından haberdar olan ve kendilerini aynı gruba ait hissettiren bireylerden oluşan bir topluluktur. Toplumsal gruplar, sosyal sistemin küçük bir örneği olarak kabul edilebilir ve bu gruplar, sosyal sistemin bir alt sistemi olarak da değerlendirilir. Bu açıdan bakıldığında, toplumsal gruplar, üyelerinin ortak hedeflere ulaşmak için belirli bir işbirliği yaparak ve karşılıklı ilişkiler sonucunda oluşturdukları organizasyonlar olarak tanımlanabilir (Mckay ve diğerleri, 2010)

Sosyalleşme, bireyin toplumun belirlediği davranış biçimlerini, örneklerini ve düşünme tarzlarını öğrenmesini sağlar. Bu süreç, bireyin toplumsal kültürle bütünleşmesini ve yaşadığı toplumla uyum içinde olmasını sağlayan bir mekanizma işlevi görür. Toplum içinde diğer insanlarla birlikte bir yaşam sürdürebilmek, toplumsal gelenek, görenek ve

normlara uygun hareket edebilmek, yaşamın temel ihtiyaçlarına dair teknikleri kabul etmek ve grup içindeki rolünü yerine getirebilmek, sosyalleşmenin sonucudur (Küçük ve Koç, 2011).

2.4.3.4. Kitle İletişim Araçları

Latince kökeni “common” ve “communicate” kelimelerinden türeyen "communication" terimi, günümüzde “bilgi ve düşüncelerin yazılı ya da sözlü olarak iletilmesi ve yayılması” anlamında kullanılmakta olup, Türkçe’de “haberleşme” ve “iletişim” kavramlarıyla eş anlamlıdır. İletişim, en az iki kişi arasında gerçekleşen bir etkileşim olarak tanımlanabileceği gibi, aynı zamanda belirli bir kaynaktan çıkan mesajların, belirli bir zaman ve mekânda, kitle iletişim araçları aracılığıyla belirli bir amaç doğrultusunda geniş kitlelere ulaşması süreci olarak da tanımlanır. Kitle iletişimi ise, çok sayıda bilinmeyen bireye ulaşmayı ifade eder. Bununla birlikte, kitle iletişimi, halk için üretilen ve hızlı bir şekilde tüketilen, kamusal, geçici ve hızlı bir iletişim biçimidir (Şahin ve Özçelik,2016).

2.4.4. Spor ve Sosyalleşme

Şahin (2022)’e göre, spor yapmak insanların sadece bedensel bir etkinliği değil, aynı zamanda sosyalleşme ve topluma uyum sağlama sürecidir. Spor etkinlikleri belirli kurallara dayanır. Hem antrenman hem de yarışma döneminde başarılı olmak, günlük hayatta sık rastlanmayan bu kurallara uyulmasıyla mümkündür. Uyum süreçlerini başarılı bir şekilde tamamlayan sporcular, böylece gizil yetenekler olarak adlandırılan yeni özellikler kazanırlar. Diğer bir deyişle, mevcut niteliklerini geliştirirken, yeni yeteneklerin ortaya çıkmasına da olanak tanır. Bireylerin spora aktif ya da pasif katılımı, toplumsal etkileşim yoluyla yalnızlık hissini oluşturan durumları ve bu durumla birlikte gelişen yalnızlık bunalımlarını önler. Birey ve toplum arasındaki ilişkilerin olumlu yönde ilerlemesinde sportif ve fiziksel aktivitelerin önemli bir rolü vardır. Böylelikle toplumdaki sosyal ilişkiler de gelişim gösterir.

Spor ve sosyalleşme, arasındaki ilişki, bir bireyin spora katılımını ve bu süreçte kullanılan araçları incelemektedir. Spor, kişilerin sosyalleşme süreçlerinde önemli bir rol oynamakta ve bu katılımın sonuçlarına odaklanmaktadır. Sosyalleşme, insanların spora katılarak topluma nasıl entegre olduklarını göstermektedir. Ayrıca, sporun takım çalışması,

kazanma ve kaybetme gibi unsurlar üzerinden adil olma gibi davranışları geliştirmede hayati bir önemi olduğu düşünülmektedir (Tomlinson, 2019).

Sporun sosyalleşme sürecine sağladığı katkıların başında, arkadaş edinme, bir gruba katılma ve o grup içinde dayanışmayı öğrenme, saygı duymayı öğrenme ve saygınlık kazanma gibi unsurlar bulunmaktadır. Ayrıca, kendine güven geliştirme, rekabet duygusunu deneyimleme, planlı ve sistemli olmayı benimseme, bedenini tanıma ve sağlıklı bir bedene sahip olma, rakiplere saygı gösterme ve saldırganlık eğilimlerini azaltma gibi davranışlar da önem taşımaktadır (Aksoy, Bakış ve Ünveren, 2012). Spor, bireylerin farklı sosyal çevrelerde yer almasını sağladığı için sosyalleşme sürecinde önemli bir rol oynar. Gelişmiş toplumlarda sporun genellikle grup halinde yapılan bir etkinlik olduğu yaygın olarak bilinir. Sportif faaliyetler aracılığıyla bireyler, farklı insan gruplarıyla sosyal etkileşimde bulunurlar. İlk zamanlarda daha çok bireysel etkinlikler olarak yapılan spor, zamanla geniş kitlelere hitap eden ve toplumsal bir boyut kazanan bir etkinlik haline gelmiştir (Dereceli,2021).

2.4.5. Sosyalleşmede Motivasyonun Önemi

Günümüz toplumunda sporun genellikle kolektif bir etkinlik olduğu göz önüne alındığında, spor yapan bireyler farklı insan topluluklarıyla sosyal ilişkiler kurarak, farklı düşünce ve inançlarla tanışma fırsatı bulurlar. Bu, kişilerin yalnızca kendi yaşam alanlarından değil, aynı zamanda daha geniş toplumsal yapılar içerisinde de yer almalarını sağlar. Spor, bireylerin farklı ortamlarda çeşitli insanlarla iletişim kurmalarını, insanları etkilemelerini ve kendilerini ifade etmelerini teşvik eder. Bu süreç, hem bireylerin sosyal becerilerini geliştirir hem de grup içinde uyum sağlama becerisini artırır. Ayrıca, sporun yeni dostluklar ve sosyal bağlar kurmayı teşvik etmesi, var olan ilişkilerin de güçlenmesine katkı sağlar. İnsanlar, ortak bir hedef etrafında bir araya gelerek, birbirlerine güven duygusu geliştirebilir ve güçlü sosyal ağlar oluşturabilirler. Bu bağlamda, sporun sosyal entegrasyon sürecinde önemli bir yeri olduğu ve bireylerin toplumsal hayatla daha fazla bağ kurmalarını sağladığı kabul edilmektedir. Spor, yalnızca profesyonel sporcular için değil, tüm toplum için etkili bir sosyalleşme aracı olma potansiyeline sahiptir. Başlangıçta kişisel bir etkinlik olarak doğmuş olan spor, zamanla toplumsal bir değer haline gelerek daha geniş bir kitleye hitap etmeye başlamıştır. Sosyalleşme sürecinde sporun rolü, motivasyon faktörleriyle daha da güçlenir, çünkü bireylerin bu etkinliklerde aktif rol almayı sürdürmeleri için dışsal ve içsel motivasyonlar etkili olur. Bu motivasyonlar, kişilerin sosyalleşme isteğini artırarak daha fazla insanla iletişim kurmalarını ve sosyal bağlar kurmalarını sağlar (Salan,2023).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. İlişkisel tarama modelleri, iki ya da daha fazla değişken arasındaki mevcut ilişkileri belirlemeye yönelik araştırma desenleridir (Karasar, 2012). Çalışmada, üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon düzeyleri ile sporla sosyalleşme düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiş; ayrıca bu değişkenlerin cinsiyet, yaş, spor yapma süresi, spor yapma amacı ve spor yapma sıklığı gibi demografik faktörlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı analiz edilmiştir. Araştırmanın temel amacı, motivasyon türlerinin sporla sosyalleşme üzerindeki yordayıcı etkilerini ortaya koymak ve bireysel özelliklerin bu yapılar üzerindeki rolünü incelemektir. Bu doğrultuda veriler, kantitatif bir yaklaşımla, anket yöntemi kullanılarak toplanmış ve analiz edilmiştir. Araştırmada hem açıklayıcı (deskriptif) hem de ilişkilendirici (korelasyonel ve yordayıcı) istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır.

3.2. Araştırma Problemleri

Bu araştırmada aşağıdaki temel problem cümlesi ve alt problem cümleleri doğrultusunda veri toplanmış ve analiz gerçekleştirilmiştir:

3.2.1. Temel Problem

- Üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon düzeyleri ile sporla sosyalleşme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.2.2. Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon ve sporla sosyalleşme düzeyleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
2. Üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon ve sporla sosyalleşme düzeyleri yaş gruplarına göre farklılık göstermekte midir?

3. Üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon ve sporla sosyalleşme düzeyleri spor yapma süresine (spor yılına) göre farklılık göstermekte midir?
4. Üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon ve sporla sosyalleşme düzeyleri spor yapma sıklığına göre farklılık göstermekte midir?
5. Üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon ve sporla sosyalleşme düzeyleri spor yapma amacı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
6. Üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon alt boyutları, sporla sosyalleşme düzeyini yordamakta mıdır?
7. Pozitif motivasyon ve motivasyonsuzluk değişkenleri, sporla sosyalleşme düzeyini anlamlı şekilde yordamakta mıdır?

3.3. Evren ve Örneklem

3.3.1. Evren

Bu araştırmanın evrenini, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ) Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesinde öğretmenlik eğitimi almakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Evren, pedagojik formasyon eğitimi almış veya almaya devam eden son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğretmenlik mesleğine adım atmaya hazırlanan bu grup, çalışmanın hedef kitlesini temsil etmektedir.

3.3.2. Örneklem

Araştırmada ulaşılması gereken minimum örneklem büyüklüğü, Büyüköztürk (2012) ve Karasar (2012) tarafından önerilen aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır:

$$n = t^2 * p * q / d^2$$

(n: örneklem büyüklüğü, t: 1,96, p: 0,50, q: 0,50, d: 0,05)

Hesaplama sonucunda, örneklem büyüklüğü 325 olarak bulunmuştur. Olası kayıplar göz önünde bulundurularak %10 ekleme yapılmış ve nihai örneklem büyüklüğü **358** olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ve veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran toplam **400** öğrenci verisi analizlere dahil edilmiştir.

3.3.3. Dâhil Edilme Kriterleri

- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi veya Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğretmenlik eğitimi alan son sınıf öğrencisi olmak.
- 18 yaş ve üzerinde olmak.
- Pedagojik formasyon eğitimi alıyor olmak veya tamamlamış olmak.
- Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmek ve bilgilendirilmiş onam formunu imzalamış olmak.

3.3.4. Dışlama Kriterleri

- 18 yaşın altında olmak.
- Pedagojik formasyon eğitimi almamış olmak.
- Anketi eksik, hatalı veya geçersiz şekilde doldurmuş olmak.
- Araştırmaya katılmayı reddetmek veya bilgilendirilmiş onam formunu imzalamamış olmak.

Araştırmaya yalnızca 4. sınıf öğrencilerinin dahil edilmesinin temel nedeni, bu öğrencilerin öğretmenlik mesleğine geçiş sürecine en yakın grup olmalarıdır. 4. sınıf öğrencileri, pedagojik formasyon süreçlerini tamamlamış veya tamamlama aşamasında oldukları için, öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi, tutum ve motivasyonları açısından araştırmanın amacına en uygun örnekleme oluşturmaktadır.

3.3.5. Katılımcıların Özellikleri

Katılımcılar, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 18-30 yaş arası öğretmen adaylarıdır. Bu yaş aralığı, üniversite eğitimi ve öğretmenlik formasyonu için en uygun dönem olup, araştırmanın homojenliğini sağlamaktadır. Öğretmen adaylarıyla ilgili araştırmalarda, 26 yaşın üstünde katılımcı sayısının az olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcılar arasında farklı cinsiyet, yaş ve spor yapma alışkanlıklarına sahip bireyler yer almaktadır. Bu çeşitlilik, araştırmanın demografik farklılıkları dikkate alarak daha kapsamlı sonuçlar elde edilmesini sağlayacağı düşünülmektedir. 30 yaş üstü

bireyler, genellikle öğretmenlik formasyonunu tamamlamış veya farklı mesleki yolları seçmiş olabileceklerinden, araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada katılımcıların temel demografik özelliklerini belirlemek amacıyla bir Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu form aracılığıyla öğrencilerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, spor yapma sıklığı ve spor türleri gibi bilgileri toplanmıştır. Demografik bilgi formu, benzer alanlarda yapılmış önceki çalışmalar (Yıldırım, 2017; Turan, 2019; Önal, 2024; Doğan & Koçak, 2014) incelenerek hazırlanmış ve araştırmanın amacına uygun şekilde yapılandırılmıştır.

3.4.2. Sporda Motivasyon Ölçeği (Sport Motivation Scale-6 / SMS-6)

Katılımcıların spor yapma motivasyonlarını ölçmek amacıyla, Mallett ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen ve Demir (2022) tarafından Türkçeye uyarlanan Sporda Motivasyon Ölçeği (SMS-6) kullanılmıştır. Ölçek toplam 24 maddeden oluşmakta ve altı alt boyutu (içsel motivasyon, bütünleşmiş düzenleme, özdeşleşmiş düzenleme, dışsal düzenleme, içe yansıtılmış düzenleme ve motivasyonsuzluk) kapsamaktadır. Katılımcılar her maddeyi 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile (1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 5 = Tamamen Katılıyorum) değerlendirmiştir. Ölçeğin orijinal formunda alt boyutlara ilişkin Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayıları sırasıyla 0.77 ila 0.91 arasında değişmekte olup (Demir, 2022; Mallett ve diğerleri, 2007; Filiz & Demirhan, 2018; Tunca & Gülsoy, 2023), yüksek güvenirlik düzeylerine sahip olduğu belirlenmiştir. Sporda Motivasyon Ölçeği, bireylerin spor yapma nedenlerini ve motivasyonel yönelimlerini ayrıntılı biçimde değerlendirme imkânı sunmaktadır.

3.4.3. Spor ve Sosyalleşme Anketi

Araştırmada katılımcıların spor yoluyla sosyalleşme düzeylerini belirlemek amacıyla, Şahan (2007) tarafından geliştirilen Spor ve Sosyalleşme Anketi kullanılmıştır. Anket, sporun sosyalleşme üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik toplam 35 maddeden oluşmaktadır ve beşli Likert tipi bir derecelendirme sistemi (1 = Kesinlikle Katılmıyorum,

5 = Kesinlikle Katılıyorum) kullanılmaktadır. Ölçeğin tek boyutlu yapısı, hem geliştirildiği çalışmada (Şahan, 2007) hem de sonraki geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında (Korkmaz & Uslu, 2020) doğrulanmıştır. Yapılan analizlerde anketin Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısının 0.84 ile 0.89 arasında değiştiği, örneklem yeterliliği değerinin (KMO = 0.87) yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca faktör analizinde Bartlett's Test sonucu anlamlı bulunmuştur ($\chi^2 = 3325.74$, $p < .05$). Bu bulgular doğrultusunda, Spor ve Sosyalleşme Anketi öğretmen adaylarının spor aktiviteleri yoluyla sosyalleşme süreçlerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmek için uygun bir araç olarak değerlendirilmiştir (Şahan, 2007; Karataş ve diğerleri, 2021; Teke & Karakuş, 2022).

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada toplanan veriler, IBM SPSS Statistics 27.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle veri setinde eksik veri kontrolü yapılmış, veri kayıplarının analiz sürecini etkilemeyecek düzeyde olduğu görülerek doğrudan analizlere geçilmiştir. Değişkenlerin normallik dağılımı skewness ve kurtosis değerleri incelenerek değerlendirilmiş, değerlerin ± 1.5 sınırları içinde kalması nedeniyle verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu doğrultuda, analizlerde parametrik testlerin kullanılması uygun bulunmuştur. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda demografik özellikler ve ölçek puanlarına ilişkin ortalama ($\bar{x}$), standart sapma (Ss), minimum, maksimum, skewness ve kurtosis değerleri hesaplanmıştır. Kullanılan ölçeklerin ve alt boyutlarının iç tutarlılık düzeylerini belirlemek amacıyla Cronbach's Alpha katsayıları hesaplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri test etmek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı analizi uygulanmıştır. Motivasyon türleri ve motivasyonsuzluğun sporla sosyalleşme üzerindeki yordayıcı etkilerini belirlemek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmış, bu analizlerde Tolerance ve VIF değerleri incelenerek çoklu doğrusal bağlantı (multicollinearity) sorunu kontrol edilmiştir. Cinsiyet gibi iki kategorili değişkenlerde gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek için bağımsız örneklem t-testi, üç ve daha fazla grubun karşılaştırıldığı yaş, spor yılı ve spor yapma sıklığı gibi değişkenlerde ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA sonuçlarında anlamlı fark bulunması durumunda, farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Bulguların daha iyi yorumlanabilmesi için bazı ortalama değerler karşılaştırmalı grafikler ve ısı haritası görselleri ile desteklenmiştir. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 2. Sporda motivasyon ve sosyalleşme ölçeklerine ait alt boyutların güvenirlik (cronbach's alpha) değerleri.

Alt Boyut / Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha	Güvenirlik Düzeyi
<i>İçsel Motivasyon</i>	4	,793	Yüksek
<i>Bütünleşmiş Düzenleme</i>	4	,906	Çok Yüksek
<i>Özdeşleşmiş Düzenleme</i>	4	,743	Yeterli
<i>Dışsal Düzenleme</i>	4	,790	Yüksek
<i>İçe Yansıtılmış Düzenleme</i>	4	,759	Yeterli
<i>Motivasyonsuzluk</i>	4	,810	Yüksek
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	34	,888	Çok Yüksek

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenirliğini test etmek amacıyla yapılan Cronbach's Alpha analizi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur. Elde edilen değerler, kullanılan alt boyut ve ölçeklerin iç tutarlılığının genel olarak yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler ve normallik göstergeleri.

Değişken	Ortalama	Std. Sapma	Skewness	Kurtosis	Normallik
<i>İçsel Motivasyon</i>	3.6819	.7972	-.844	1.338	Normal sınıra yakın
<i>Bütünleşmiş Düzenleme</i>	3.5606	.9602	-.564	-.198	Normal
<i>Özdeşleşmiş Düzenleme</i>	3.7144	.7523	-.786	1.346	Normal sınıra yakın
<i>Dışsal Düzenleme</i>	2.9756	.9480	.150	-.542	Normal
<i>İçe Yansıtılmış Düzenleme</i>	3.8768	.4837	-.773	-.375	Normal
<i>Motivasyonsuzluk</i>	2.4631	.8998	.684	.402	Normal
Sporda Motivasyon	3.4260	.4616	.413	-.690	Normal
Spor ve Sosyalleşme	3.6808	.3376	-.109	.320	Normal

Araştırmada yer alan değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler ve normallik dağılımına dair bulgular Tablo 3’de verilmiştir. Skewness ve kurtosis değerleri ± 1.5 sınırları içinde kaldığı sürece normal dağılıma uygunluk kabul edilmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu bulgular doğrultusunda, tüm değişkenler için normalliğin sağlandığı veya

normal sınırına yakın olduğu söylenebilir. Dolayısıyla parametrik testlerin uygulanabilirliği açısından herhangi bir istatistiksel engel bulunmamaktadır.

Tablo 4. Sporda motivasyon ve sosyalleşme ölçeklerinin alt boyutları ile genel puanlar arasındaki pearson korelasyon katsayıları.

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8
1. İçsel Motivasyon	1							
2. Bütünleşmiş Düzenleme	.734**	1						
3. Özdeşleşmiş Düzenleme	.760**	.828**	1					
4. Dışsal Düzenleme	.690**	.626**	.644**	1				
5. İçe Yansıtılmış Düzenleme	.567**	.666**	.673**	.429**	1			
6. Motivasyonsuzluk	-,049	-,170**	-,053	.169**	-,117*	1		
7. Sporda Motivasyon (Genel)	.793**	.813**	.814**	.846**	.659**	.146**	1	
8. Sporla Sosyalleşme	.388**	.367**	.410**	.323**	.279**	.075	.400**	1

Not: N = 400; ** p < .01, * p < .05

Tablo 5. Sporda motivasyon alt boyutlarının spor ve sosyalleşme üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları.

Değişken	B	Std. Hata	β (Beta)	t	p	Tolerance	VIF
(Sabit)	2,867	0,141	—	20,363	.000	—	—
İçsel Motivasyon	0,071	0,033	0,168	2,140	.033	0,333	3,006
Bütünleşmiş Düzenleme	0,029	0,032	0,082	0,898	.370	0,248	4,034
Özdeşleşmiş Düzenleme	0,104	0,042	0,233	2,513	.012	0,239	4,176
Dışsal Düzenleme	-0,003	0,025	-0,007	-0,102	.918	0,427	2,342
İçe Yansıtılmış Düzenleme	-0,008	0,045	-0,012	-0,188	.851	0,504	1,986
Motivasyonsuzluk	0,041	0,019	0,110	2,212	.028	0,838	1,194

Not: N = 400; ** p < .01, * p < .05; R = .439, R² = .193, Düzeltilmiş R² = .181, F_(6,393) = 15,671, p < .001

Regresyon analizi sonuçlarına göre, sporda motivasyon alt boyutlarının spor ve sosyalleşme üzerinde anlamlı bir yordayıcı etkisi olduğu görülmüştür (R = .439, R² = .193, Düzeltilmiş R² = .181; F_(6,393) = 15,671; p < .001). Model, sporla sosyalleşme düzeyindeki toplam varyansın %19,3'ünü açıklamaktadır. İçsel motivasyonun (β = .168, p = .033) ve özdeşleşmiş düzenlemenin (β = .233, p = .012) sporla sosyalleşme üzerinde pozitif ve anlamlı etkileri bulunmuştur. Motivasyonsuzluk da beklenmedik şekilde anlamlı bir yordayıcı olarak ortaya çıkmış (β = .110, p = .028), ancak etki düzeyi içsel motivasyon ve özdeşleşmiş düzenlemeye göre daha düşük kalmıştır. Buna karşılık, bütünleşmiş düzenleme (β = .082, p = .370), dışsal düzenleme (β = -.007, p = .918) ve içe

yansıtılmış düzenleme ($\beta = -.012$, $p = .851$) değişkenlerinin sporla sosyalleşme üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Tolerance ve VIF değerleri incelendiğinde, çoklu doğrusal bağlantı (multicollinearity) açısından önemli bir sorun olmadığı anlaşılmaktadır (Tolerance değerleri $> .20$ ve VIF değerleri < 5).

Çalışmada öncelikle sporda motivasyonun alt boyutlarının (içsel motivasyon, bütünleşmiş düzenleme, özdeşleşmiş düzenleme, dışsal düzenleme, içe yansıtılmış düzenleme ve motivasyonsuzluk) sporla sosyalleşme üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Ancak bu analiz sonucunda, bazı alt boyutların (özellikle dışsal düzenleme ve içe yansıtılmış düzenleme gibi) sporla sosyalleşme üzerinde anlamlı bir yordayıcı etkisinin bulunmadığı görülmüştür. Bu durum, regresyon modelinin açıklayıcılığını azaltabileceğinden, modele daha bütüncül ve güçlü bir yaklaşım kazandırmak amacıyla yeni bir düzenleme yapılmıştır. Literatürde (Deci & Ryan, 1985; Vallerand, 1997) sporda motivasyonun temel olarak pozitif motivasyon (içsel, bütünleşmiş ve özdeşleşmiş düzenleme) ve motivasyonsuzluk olmak üzere iki ana faktör etrafında gruplanabileceği belirtilmektedir. Bu bilimsel temele dayanarak, araştırmanın ilerleyen aşamasında, alt boyutlar bir araya getirilerek pozitif motivasyon ve motivasyonsuzluk başlıkları altında yeniden yapılandırılmış ve ikinci bir regresyon modeli oluşturulmuştur. Böylece hem modelin yalınlığı artırılmış hem de sporla sosyalleşme üzerindeki temel motivasyon yönlerinin daha net bir biçimde ortaya konması sağlanmıştır.

Tablo 6. Spor katılımı ve sosyalleşme düzeyleri üzerine etkili değişkenlere ait regresyon analizi bulguları (model 2).

Değişken	B	Std. Hata	β (Beta)	t	p	VIF
Sabit (Constant)	2.853	0.094	—	30.491	.000	—
Pozitif Motivasyon	0.208	0.023	0.419	9.223	.000	1.002
Motivasyonsuzluk	0.035	0.017	0.092	2.033	.043	1.002

Not: N = 400; ** $p < .01$, * $p < .05$; $R = .426$, $R^2 = .181$, Düzeltilmiş $R^2 = .177$, $F_{(2,397)} = 43,904$, $p < .001$

Tablo 6’da sunulan regresyon analizi sonuçlarına göre, sporla sosyalleşme üzerinde pozitif motivasyon ve motivasyonsuzluk değişkenlerinin anlamlı etkileri olduğu görülmüştür. Model genel anlamda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ($F_{(2,397)} = 43,904$, $p < .001$) ve bağımsız değişkenler toplam varyansın %18,1’ini açıklamıştır ($R^2 = .181$). Pozitif motivasyonun sporla sosyalleşme üzerinde güçlü ve anlamlı bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir ($B = 0.208$, $\beta = 0.419$, $p < .001$). Bu bulgu, bireylerin içsel nedenlerle spora katılım göstermelerinin sosyal etkileşimlerini artırmada etkili olduğunu desteklemektedir.

Motivasyonsuzluk değişkeni de sporla sosyalleşmeyi anlamlı şekilde yordasa da ($B = 0.035$, $\beta = 0.092$, $p = .043$), bu etkinin pozitif motivasyona kıyasla daha düşük düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Sonuçlar, spora yönelik olumlu güdülerin sosyal ilişkilerin gelişimine daha fazla katkı sağladığını, motivasyon eksikliğinin ise bu ilişkiyi sınırlı da olsa destekleyebildiğini göstermektedir. Ayrıca, her iki değişken için de VIF değerlerinin 1.002 olması, modelde çoklu doğrusal bağlantı sorunu bulunmadığını ve elde edilen sonuçların güvenilir olduğunu göstermektedir.

Motivasyonsuzluk	2.46	2.46
Pozitif Motivasyon	3.39	4.04
SMÖ	3.30	3.78
Sosyalleşme	3.66	3.74
	Eğitim Fakültesi	Spor Bilimleri Fakültesi

Şekil 1. Fakültelere göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinin karşılaştırılması.

Şekil 1’de sunulan karşılaştırmalı ortalama değerlere göre, Pozitif Motivasyon ve SMÖ (Sporda Motivasyon Ölçeği) açısından Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin puanlarının, Eğitim Fakültesi öğrencilerine kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir (Pozitif Motivasyon: $4.04 > 3.39$, SMÖ: $3.78 > 3.30$). Sosyalleşme boyutunda ise her iki fakülte arasında görece küçük bir fark bulunmakta ($3.74 > 3.66$), bu da sporun sosyal işlevinin her iki grup için de benzer düzeyde algılandığını düşündürmektedir. Dikkat çeken bir diğer bulgu ise Motivasyonsuzluk puanlarının her iki fakültede de aynı düzeyde çıkmasıdır (2.46). Bu eşitlik, öğrencilerin spora katılımında motivasyonsuzluk düzeylerinin fakülteler arası değişmediğini, ancak pozitif motivasyonun kaynağının farklılaştığını göstermektedir. Sonuç olarak, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri spor yapma konusunda daha yüksek bir olumlu güdülenmeye sahipken, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları görece daha düşük düzeydedir.

Tablo 7. Eğitim fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları

	18-21 (n=12)	22-25 (n=122)	26-29 (n=68)	30+ (n=90)	F	p	Tukey
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$			
Pozitif Motivasyon	3.85±0.50	3.36±0.68	3.38±0.64	3.37±0.60	2.19	.089	-
Motivasyonsuzluk	2.08±0.62	2.64±0.95	2.38±0.84	2.35±0.68	3.41	.018*	22-25 > 30+
Sporda Motivasyon (Genel)	3.57±0.43	3.30±0.44	3.30±0.41	3.26±0.38	2.02	.111	-
Spor ve Sosyalleşme	3.65±0.32	3.64±0.36	3.70±0.30	3.66±0.34	0.39	.760	-

Tablo 7 incelendiğinde, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılıklar olup olmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, sadece motivasyonsuzluk düzeyinde yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F = 3.41$, $p = .018$). Yapılan Tukey testi, 22-25 yaş grubundaki öğrencilerin motivasyonsuzluk puanlarının 30 yaş ve üzerindeki öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermiştir. Diğer alt boyutlarda ise (pozitif motivasyon, sporda motivasyon (genel) ve spor ve sosyalleşme) yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$). Ortalama değerlere bakıldığında ise en yüksek pozitif motivasyon puanının 18-21 yaş grubunda olduğu, ancak bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı düzeye ulaşmadığı görülmektedir. Genel olarak sonuçlar, yaş ilerledikçe motivasyonsuzluk düzeyinde belirli bir azalma eğilimi olduğunu, diğer motivasyon ve sosyalleşme boyutlarının ise yaş gruplarına göre büyük bir değişiklik göstermediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 8. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları

	18-21 (n=14)	22-25 (n=67)	26-29 (n=24)	30+ (n=3)	F	p	Tukey
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$			
Pozitif Motivasyon	4,04 ± 0,35	4,12 ± 0,51	3,90 ± 0,54	3,38 ± 0,84	2,79	.044	22-25 > 30+
Motivasyonsuzluk	2,71 ± 0,89	2,52 ± 1,09	2,25 ± 0,93	1,58 ± 0,52	1,43	.238	-
Sporda Motivasyon (Genel)	3,83 ± 0,32	3,84 ± 0,35	3,63 ± 0,46	3,25 ± 0,40	3,89	.011	22-25 > 30+
Spor ve Sosyalleşme	3,77 ± 0,37	3,78 ± 0,35	3,64 ± 0,24	3,43 ± 0,54	1,82	.148	-

Tablo 8'de Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme düzeylerindeki farklılıklar incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, pozitif motivasyon ($F = 2.79$, $p = .044$) ve sporda motivasyon (genel) ($F = 3.89$, $p = .011$) değişkenlerinde yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Tukey testi sonuçlarına göre, 22–25 yaş grubundaki öğrencilerin pozitif motivasyon ve sporda motivasyon düzeylerinin 30 yaş ve üzeri gruba kıyasla anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Motivasyonsuzluk ve sporla sosyalleşme boyutlarında ise yaş grupları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > .05$). Ortalama değerlere bakıldığında, 18–25 yaş aralığındaki öğrencilerin motivasyon düzeylerinin genel olarak daha yüksek olduğu, 30 yaş ve üzeri grubun ise motivasyon puanlarında belirgin bir düşüş gösterdiği gözlemlenmiştir.

Motivasyonsuzluk	2.08	2.71	2.64	2.52	2.38	2.25	2.35	1.58
Pozitif Motivasyon	3.85	4.04	3.36	4.12	3.38	3.90	3.37	3.38
SMÖ	3.57	3.83	3.30	3.84	3.30	3.63	3.26	3.25
Sosyalleşme	3.65	3.77	3.64	3.78	3.70	3.64	3.66	3.43
	18-21 (Eğitim)	18-21 (Spor)	22-25 (Eğitim)	22-25 (Spor)	26-29 (Eğitim)	26-29 (Spor)	30+ (Eğitim)	30+ (Spor)

Şekil 2. Eğitim ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaş gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması.

Şekil 2'de, Eğitim ve Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin yaş gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinin dağılımı karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Pozitif motivasyon değerleri incelendiğinde, her iki fakültede de 18–21 ve 22–25 yaş gruplarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir. Özellikle Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri arasında 22–25 yaş grubunda pozitif motivasyonun 4.12 gibi oldukça yüksek bir seviyeye ulaştığı dikkat çekmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinde ise pozitif motivasyon yaşla birlikte belirgin bir düşüş göstermektedir. Motivasyonsuzluk boyutunda, her iki fakültede de 30 yaş ve

üzeri grupta en düşük seviyeler kaydedilmiştir; Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde bu değer 1.58 ile en düşük düzeydedir. Sporda Motivasyon (SMÖ) ve Sporla Sosyalleşme boyutlarında da benzer bir eğilim gözlenmiş, genç yaş grupları genel olarak daha yüksek ortalamalar sergilemiştir. Özellikle sosyalleşme açısından 18–25 yaş aralığında yüksek değerler bulunurken, yaş ilerledikçe bu ortalamaların her iki fakültede de hafif bir düşüş eğilimi gösterdiği tespit edilmiştir. Genel olarak, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin pozitif motivasyon ve sporla sosyalleşme düzeylerinin Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, buna karşılık motivasyonsuzluk düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Eğitim fakültesi öğrencilerinin cinsiyet gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları

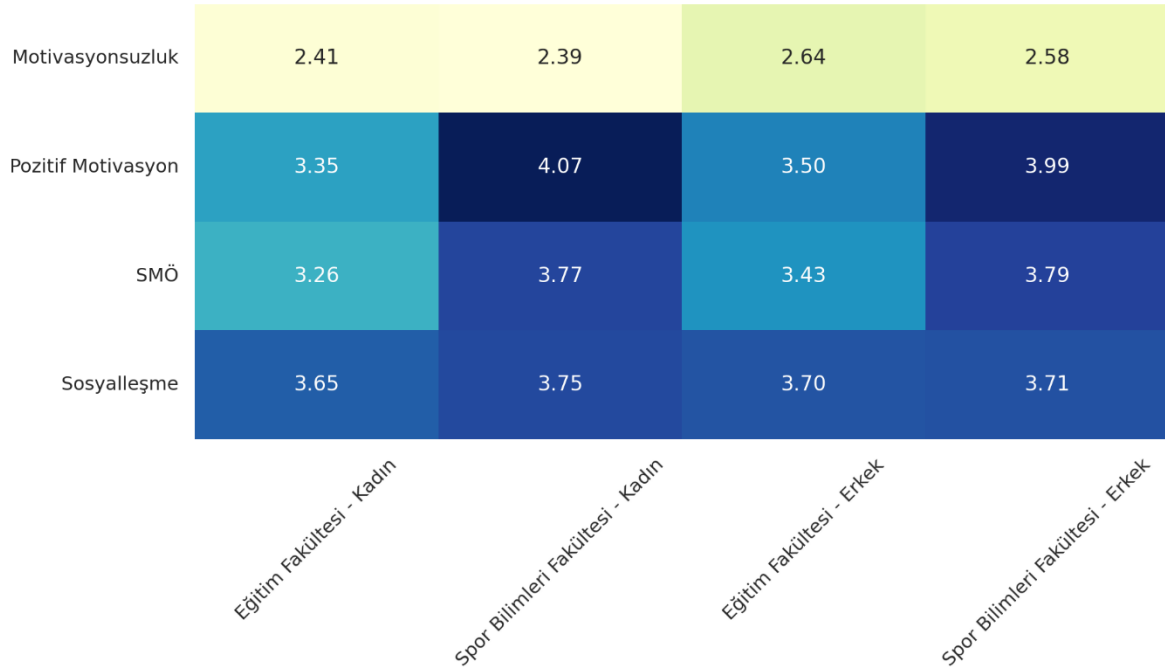
	Kadın	Erkek	<i>t</i>	<i>p</i>
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$		
Pozitif Motivasyon	3.35 $\pm$ 0.61	3.50 $\pm$ 0.75	-1.65	.101
Motivasyonsuzluk	2.41 $\pm$ 0.82	2.64 $\pm$ 0.93	-1.93	.055
Sporda Motivasyon (Genel)	3.26 $\pm$ 0.39	3.43 $\pm$ 0.48	-2.98	.003
Spor ve Sosyalleşme	3.65 $\pm$ 0.33	3.70 $\pm$ 0.35	-1.06	.291

Tablo 9'da, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin cinsiyete göre pozitif motivasyon, motivasyonsuzluk, sporda motivasyon ve sporla sosyalleşme düzeyleri karşılaştırılmıştır. Pozitif motivasyon puanlarında kadın ($\bar{x} = 3.35$) ve erkek ($\bar{x} = 3.50$) öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p = .101$). Benzer şekilde, motivasyonsuzluk düzeylerinde de kadın öğrencilerin ortalaması ($\bar{x} = 2.41$) erkek öğrencilere ($\bar{x} = 2.64$) göre daha düşük olmakla birlikte, bu fark anlamlı sınırdan kalmış ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = .055$). Sporda motivasyon genel puanlarında ise anlamlı bir cinsiyet farkı tespit edilmiştir; erkek öğrenciler ($\bar{x} = 3.43$), kadın öğrencilere ($\bar{x} = 3.26$) göre anlamlı düzeyde daha yüksek sporda motivasyon göstermiştir ($t = -2.98$, $p = .003$). Spor ve sosyalleşme ölçeğinde ise kadın ($\bar{x} = 3.65$) ve erkek ($\bar{x} = 3.70$) öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p = .291$).

Tablo 10. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları

	Kadın	Erkek	<i>t</i>	<i>p</i>
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$		
Pozitif Motivasyon	4.07 $\pm$ 0.49	3.99 $\pm$ 0.57	0.78	.438
Motivasyonsuzluk	2.39 $\pm$ 1.04	2.58 $\pm$ 1.02	-0.94	.351
Sporda Motivasyon (Genel)	3.77 $\pm$ 0.41	3.79 $\pm$ 0.36	-0.18	.856
Spor ve Sosyalleşme	3.75 $\pm$ 0.35	3.71 $\pm$ 0.32	0.65	.517

Tablo 10'da, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin cinsiyete göre motivasyon ve sosyalleşme düzeyleri karşılaştırılmıştır. Pozitif motivasyon ortalamalarında kadın ($\bar{x} = 4.07$) ve erkek ($\bar{x} = 3.99$) öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p = .438$). Benzer şekilde, motivasyonsuzluk düzeylerinde de kadın ($\bar{x} = 2.39$) ve erkek ($\bar{x} = 2.58$) öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p = .351$). Sporda motivasyon genel puanlarında (kadın $\bar{x} = 3.77$, erkek $\bar{x} = 3.79$) ve sporla sosyalleşme düzeylerinde (kadın $\bar{x} = 3.75$, erkek $\bar{x} = 3.71$) de cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuçlar, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri arasında motivasyon ve sosyalleşme algısının cinsiyete göre değişmediğini göstermektedir.

Şekil 3. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması.

Şekil 3, Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin cinsiyete göre motivasyon ve sosyalleşme düzeylerini göstermektedir. Pozitif motivasyon düzeyleri Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde hem kadınlarda (4.07) hem erkeklerde (3.99) Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre (kadın 3.35; erkek 3.50) daha yüksektir. Motivasyonsuzluk düzeyleri ise fakülteler ve cinsiyetler arasında benzerlik göstermekte, değerler 2.39 ile 2.64 arasında değişmektedir. Sporda motivasyon (SMÖ) ve sosyalleşme puanlarında da Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri (kadın SMÖ 3.77; erkek SMÖ 3.79) daha yüksek ortalamalar sergilemiştir. Eğitim Fakültesi öğrencileri ise sosyalleşme alanında (kadın 3.65; erkek 3.70) Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine (kadın 3.75; erkek 3.71) oldukça yakın değerler göstermiştir. Genel olarak, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sporla ilişkili motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinin, Eğitim Fakültesi öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 11. Eğitim fakültesi öğrencilerinin spor yılı gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları.

	0-2 yıl (n=175)	3-5 yıl (n=72)	6-9 yıl (n=23)	10+ (n=21)	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Tukey</i>
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$			
Pozitif Motivasyon	3.21 ± 0.64	3.57 ± 0.57	3.75 ± 0.46	3.88 ± 0.51	14.97	.000*	0-2 < 3-5, 6-9, 10+
Motivasyonsuzluk	2.59 ± 0.82	2.18 ± 0.72	2.37 ± 0.94	2.45 ± 1.13	4.23	.006*	0-2 > 3-5
Sporda Motivasyon	3.30 ± 0.44	3.57 ± 0.43	3.75 ± 0.41	3.88 ± 0.38	13.65	.000*	0-2 < 3-5 < 6-9 < 10+
Sosyalleşme	3.64 ± 0.32	3.64 ± 0.35	3.73 ± 0.26	3.91 ± 0.34	4.94	.002*	10+ > 0-2, 3-5

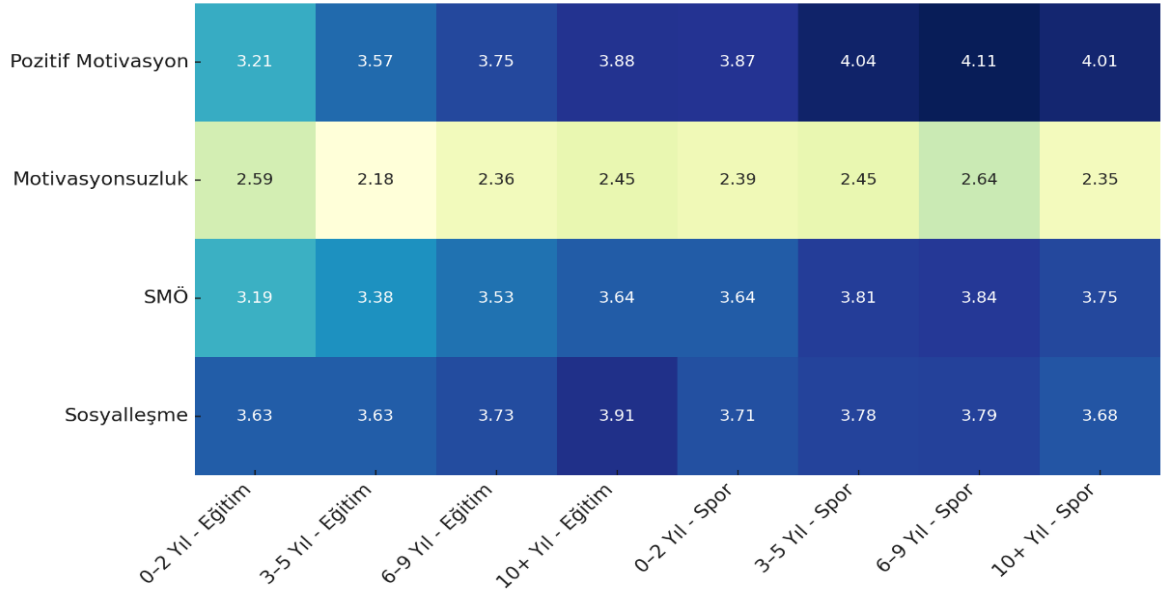
Tablo 11’de Eğitim Fakültesi öğrencilerinin spor yılına göre motivasyon ve sosyalleşme düzeyleri incelenmiştir. Spor yılı arttıkça pozitif motivasyon ve sporda motivasyon genel ortalamalarında anlamlı bir artış gözlenmiştir. Pozitif motivasyon düzeyleri, 0-2 yıl grubu (3.21) ile diğer tüm gruplar (3-5 yıl: 3.57; 6-9 yıl: 3.75; 10+ yıl: 3.88) arasında anlamlı farklılık göstermiştir ($p < .001$). Aynı şekilde, sporda motivasyon genel puanları da spor yılı ilerledikçe düzenli bir artış göstermekte olup, 0-2 yıl grubunun ortalaması (3.30), sırasıyla diğer tüm gruplardan daha düşüktür ($p < .001$). Motivasyonsuzluk düzeyinde ise 0-2 yıl grubunda (2.59) daha yüksek bir ortalama bulunmuş, bu değer özellikle 3-5 yıl grubuna (2.18) kıyasla anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır ($p = .006$). Sosyalleşme düzeyleri

açısından bakıldığında, 10 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin (3.91) ortalamaları, 0-2 yıl (3.64) ve 3-5 yıl (3.64) gruplarına göre anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur ($p=.002$). Bu bulgular, sporla daha uzun süreli uğraşan öğrencilerin daha yüksek içsel motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine sahip olduklarını, aynı zamanda motivasyonsuzluk düzeylerinin daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 12. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yılı gruplarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları.

	0-2 yıl (n=*)	3-5 yıl (n=*)	6-9 yıl (n=*)	10+ (n=*)	F	p	Tukey
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$			
Pozitif Motivasyon	3.87 $\pm$ 0.64	4.04 $\pm$ 0.72	4.11 $\pm$ 0.43	4.01 $\pm$ 0.47	0.57	.639	-
Motivasyonsuzluk	2.39 $\pm$ 1.15	2.45 $\pm$ 1.09	2.64 $\pm$ 1.13	2.35 $\pm$ 0.92	0.54	.658	-
Sporda Motivasyon	3.64 $\pm$ 0.52	3.81 $\pm$ 0.42	3.84 $\pm$ 0.33	3.75 $\pm$ 0.39	0.83	.481	-
Sosyalleşme	3.71 $\pm$ 0.33	3.78 $\pm$ 0.44	3.79 $\pm$ 0.31	3.68 $\pm$ 0.30	0.75	.522	-

Tablo 12 de Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spor yılına göre motivasyon ve sosyalleşme düzeylerini incelenmiştir. Sonuçlar gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermektedir. Pozitif motivasyon ortalamaları 0-2 yıl (3.87), 3-5 yıl (4.04), 6-9 yıl (4.11) ve 10 yıl üzeri (4.01) grupları arasında benzer düzeylerde olup, fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p=.639$). Benzer şekilde, motivasyonsuzluk ($p=.658$), sporda motivasyon ($p=.481$) ve sosyalleşme ($p=.522$) değişkenlerinde de spor yılına göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu sonuçlar, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinin spor yapma süresinden bağımsız olarak belirli bir yüksek seviyede seyrettiğini, spor yılı arttıkça bu değişkenlerde kayda değer bir değişim yaşanmadığını göstermektedir.

Şekil 4. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yılı gruplarına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması.

Şekil 4 incelendiğinde, Eğitim Fakültesi öğrencilerinde spor yılı arttıkça pozitif motivasyon ve sporda motivasyon (SMÖ) ortalamalarının belirgin şekilde yükseldiği görülmektedir. Özellikle 0–2 yıl grubunda pozitif motivasyon (3.21) ve SMÖ (3.19) ortalamaları en düşük seviyede iken, 10 yıl ve üzeri deneyime sahip öğrencilerde bu değerler sırasıyla 3.88 ve 3.64’e yükselmiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde ise zaten başlangıçtan itibaren yüksek olan pozitif motivasyon (3.87) ve SMÖ (3.64) değerleri, spor yılı arttıkça küçük dalgalanmalarla birlikte yüksek seviyesini korumuştur (örneğin 6–9 yıl grubunda pozitif motivasyon 4.11’e çıkmıştır). Motivasyonsuzluk açısından bakıldığında, Eğitim Fakültesi öğrencilerinde 0–2 yıl grubunda daha yüksek bir ortalama (2.59) gözlenirken, 3–5 yıl ve üzeri deneyime sahip olanlarda motivasyonsuzluk azalmaktadır. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde ise motivasyonsuzluk ortalamaları tüm gruplarda düşük seviyelerde ve birbirine oldukça yakındır. Sosyalleşme puanları her iki fakültede de genel olarak yüksek ve dengeli seyretmekle birlikte, Eğitim Fakültesi’nde 10 yıl ve üzeri spor geçmişine sahip bireylerde (3.91) en yüksek değere ulaşmıştır.

Tablo 13. Eğitim fakültesi öğrencilerinin spor yapma amaçlarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları.

	Sağlıklı yaşam (n=151)	Sosyokültürel Katılım (n=52)	Kişisel Gelişim (n=39)	Beceri/Yetenek (n=40)	Mesleki Kariyer (n=10)	F	p	Tukey
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$				
Pozitif Motivasyon	3.31 ± 0.62	3.45 ± 0.52	3.32 ± 0.79	3.59 ± 0.59	3.66 ± 1.01	2.16	.074	-
Motivasyonsuzluk	2.34 ± 0.77	2.62 ± 0.80	2.65 ± 0.89	2.34 ± 0.85	3.35 ± 1.27	4.95	.001	Mesleki Kariyer > Diğer Gruplar
Sporda Motivasyon	3.23 ± 0.38	3.33 ± 0.40	3.29 ± 0.48	3.43 ± 0.38	3.66 ± 0.58	4.28	.002	Mesleki Kariyer, Beceri > Sağlıklı
Sosyalleşme	3.62 ± 0.32	3.68 ± 0.32	3.69 ± 0.38	3.71 ± 0.32	3.81 ± 0.50	1.22	.302	-

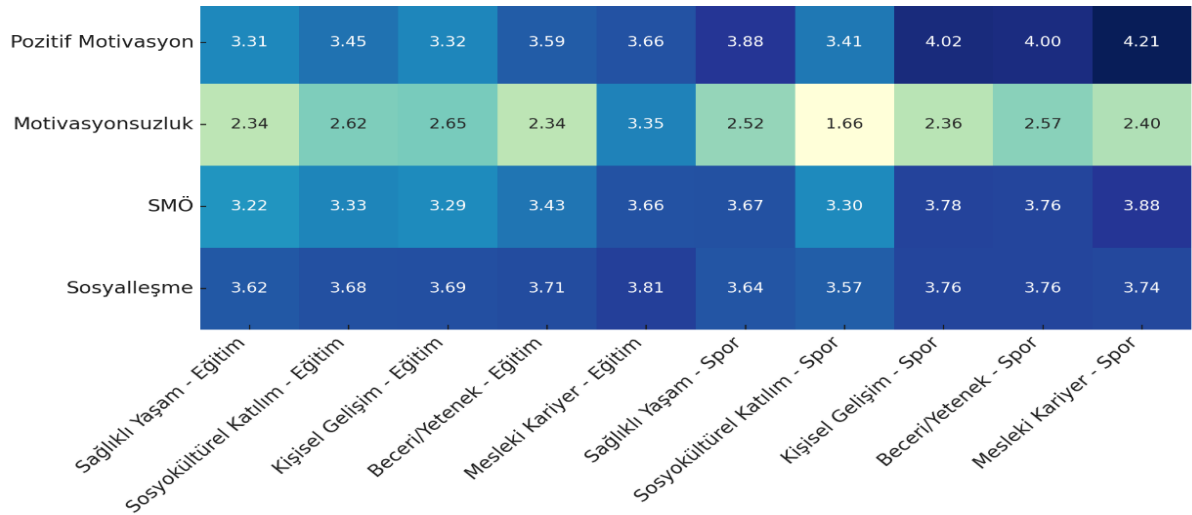
Eğitim Fakültesi öğrencilerinin spor yapma amaçlarına göre motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinin incelendiği Tablo 12'ye göre, pozitif motivasyon düzeylerinde gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte ($p = .074$), mesleki kariyer amacıyla spor yapan öğrencilerin ($\bar{x} = 3.66$) en yüksek pozitif motivasyona sahip oldukları görülmektedir. Motivasyonsuzluk düzeyinde ise gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuş ($p = .001$) ve mesleki kariyer amacıyla spor yapan öğrencilerin ($\bar{x} = 3.35$) diğer tüm gruplara kıyasla anlamlı şekilde daha yüksek motivasyonsuzluk puanlarına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu durum, kariyer odaklı spor yapan öğrencilerin içsel motivasyonlarının yüksek olmasına rağmen, belirli dışsal baskılar veya beklentiler nedeniyle zaman zaman motivasyonsuzluk yaşayabildiklerini düşündürmektedir. Sporda motivasyon genel puanları incelendiğinde de gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş ($p = .002$) ve mesleki kariyer ($\bar{x} = 3.66$) ile beceri/yetenek geliştirme amacıyla spor yapan öğrencilerin ($\bar{x} = 3.43$), sağlıklı yaşam amacıyla spor yapanlara ($\bar{x} = 3.23$) kıyasla daha yüksek sporda motivasyon puanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Sosyalleşme düzeylerinde ise gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamış ($p = .302$),

tüm grupların yüksek ve birbirine yakın düzeyde sosyalleşme ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 14. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yapma amaçlarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları.

	Sağlıklı yaşam (n=*)	Sosyokültürel Katılım (n=*)	Kişisel Gelişim (n=*)	Beceri/ Yetenek (n=*)	Mesleki Kariyer (n=*)	F	p	Tukey
	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$				
Pozitif Motivasyon	3.88 ± 0.61	3.41 ± 1.09	4.02 ± 0.77	4.00 ± 0.38	4.21 ± 0.42	2.51	.046	Mesleki Kariyer > Sosyo.Katıl ım
Motivasyonsuzluk	2.52 ± 0.84	1.67 ± 0.38	2.37 ± 1.00	2.57 ± 0.99	2.40 ± 1.19	0.63	.641	-
Sporda Motivasyon	3.67 ± 0.52	3.31 ± 0.68	3.78 ± 0.42	3.76 ± 0.33	3.88 ± 0.35	2.04	.094	-
Sosyalleşme	3.64 ± 0.34	3.58 ± 0.61	3.76 ± 0.48	3.76 ± 0.29	3.74 ± 0.30	0.49	.743	-

Tablo 14 incelendiğinde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spor yapma amaçlarına göre pozitif motivasyon düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p = .046$). Özellikle mesleki kariyer amacıyla spor yapan öğrencilerin ($\bar{x} = 4.21$) sosyokültürel katılım amacıyla spor yapanlara ($\bar{x} = 3.41$) göre daha yüksek pozitif motivasyon puanlarına sahip oldukları belirlenmiştir. Motivasyonsuzluk düzeyinde ise gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p = .641$). Sporda motivasyon genel puanları açısından da gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p = .094$). Benzer şekilde, sporla sosyalleşme düzeyleri arasında da gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p = .743$).

Şekil 5. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yapma amacına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması.

Şekil 5, spor yapma amaçlarına göre Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin pozitif motivasyon, motivasyonsuzluk, sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeyleri karşılaştırılmaktadır. Genel olarak, mesleki kariyer amacıyla spor yapan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin pozitif motivasyon ($\bar{x} = 4.21$) ve sporda motivasyon ($\bar{x} = 3.88$) düzeylerinin diğer gruplara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Sosyokültürel katılım amacıyla spor yapan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin motivasyonsuzluk düzeyleri ise ($\bar{x} = 1.66$) diğer gruplara göre en düşük düzeyde bulunmuştur. Eğitim Fakültesi öğrencilerinde ise tüm gruplarda daha dengeli, ancak Spor Bilimleri Fakültesi'ne kıyasla genel motivasyon düzeylerinin biraz daha düşük olduğu gözlenmektedir.

Tablo 15. Eğitim fakültesi öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları.

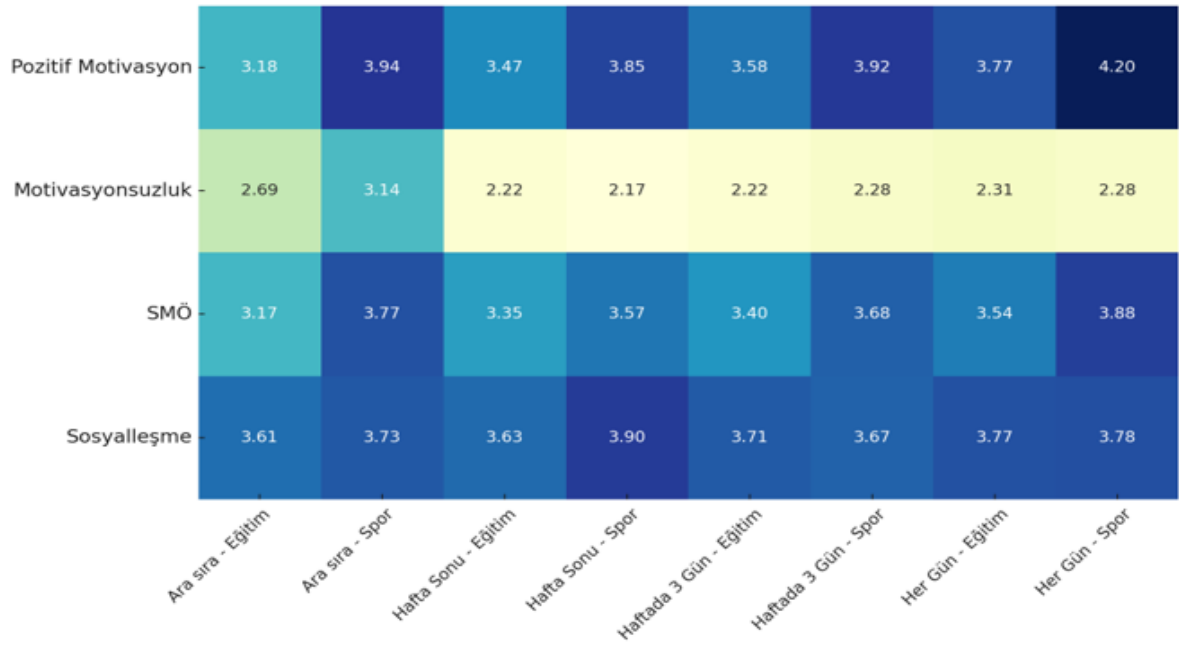
	Ara sıra (n=148)	Sadece Hafta Sonu (n=27)	Haftada 3 Gün (n=86)	Hafta İçi Her Gün (n=31)	F	p	Tukey
Değişken	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$			
Pozitif Motivasyon	3,18 $\pm$ 0,65	3,47 $\pm$ 0,56	3,58 $\pm$ 0,55	3,77 $\pm$ 0,56	13,15	.000	Her gün > Ara sıra
Motivasyonsuzluk	2,69 $\pm$ 0,81	2,22 $\pm$ 0,74	2,22 $\pm$ 0,73	2,31 $\pm$ 1,11	7,41	.000	Ara sıra > 3 gün, sadece hafta sonu
Sporda Motivasyon	3,17 $\pm$ 0,39	3,35 $\pm$ 0,33	3,40 $\pm$ 0,37	3,54 $\pm$ 0,53	10,54	.000	Her gün > Ara sıra
Sporda Sosyalleşme	3,61 $\pm$ 0,35	3,63 $\pm$ 0,31	3,71 $\pm$ 0,31	3,77 $\pm$ 0,33	2,76	.043	-

Tablo 15’de Eğitim Fakültesi öğrencilerinin spor yapma sıklıklarına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeyleri incelendiğinde, anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Pozitif motivasyon düzeyi en yüksek olan grup, hafta içi her gün spor yapan öğrenciler ($\bar{x}=3.77$) iken; en düşük değer ara sıra spor yapan öğrencilere ($\bar{x}=3.18$) aittir. Benzer şekilde sporda motivasyon puanları da hafta içi her gün spor yapanlarda ($\bar{x}=3.54$) daha yüksek bulunmuş, ara sıra spor yapanlarda ($\bar{x}=3.17$) daha düşük seviyede kalmıştır. Motivasyonsuzluk düzeyi ise ters bir eğilim göstermiş; en yüksek motivasyonsuzluk puanı ara sıra spor yapanlarda ($\bar{x}=2.69$) gözlemlenirken, daha düzenli spor yapan gruplarda bu düzey belirgin biçimde azalmıştır. Sporda sosyalleşme puanları ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemekle birlikte, spor yapma sıklığı arttıkça ortalama puanlarda hafif bir artış eğilimi gözlenmiştir.

Tablo 16. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre sporda motivasyon ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin karşılaştırma sonuçları.

	Ara sıra (n=23)	Sadece Hafta Sonu (n=3)	Haftada 3 Gün (n=37)	Hafta İçi Her Gün (n=45)	F	p	Tukey
Değişken	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$	$\bar{x} \pm Ss$			
Pozitif Motivasyon	3,94 $\pm$ 0,50	3,85 $\pm$ 0,00	3,92 $\pm$ 0,58	4,20 $\pm$ 0,47	2,52	.062	-
Motivasyonsuzluk	3,14 $\pm$ 0,99	2,17 $\pm$ 0,29	2,28 $\pm$ 0,90	2,28 $\pm$ 1,06	4,67	.004	Ara sıra > 3 gün ve her gün
Sporda Motivasyon	3,77 $\pm$ 0,42	3,57 $\pm$ 0,05	3,68 $\pm$ 0,38	3,88 $\pm$ 0,37	2,26	.086	-
Sporda Sosyalleşme	3,73 $\pm$ 0,34	3,90 $\pm$ 0,12	3,67 $\pm$ 0,35	3,78 $\pm$ 0,33	0,89	.450	-

Tablo 16 incelendiğinde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinde bazı farklılıklar olduğu görülmektedir. Pozitif motivasyon açısından, her gün spor yapan öğrenciler ($\bar{x}$ =4.20) en yüksek ortalamaya sahipken, yalnızca ara sıra spor yapanların ($\bar{x}$ =3.94) daha düşük bir ortalamaya sahip olduğu gözlemlenmiştir; ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p =.062). Motivasyonsuzluk düzeyinde ise anlamlı bir farklılık tespit edilmiş (p =.004) ve ara sıra spor yapan öğrencilerin motivasyonsuzluk puanlarının ($\bar{x}$ =3.14) diğer gruplara göre belirgin şekilde daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Haftada üç gün ve hafta içi her gün spor yapan öğrencilerde motivasyonsuzluk düzeyleri daha düşük seyretmiştir (sırasıyla $\bar{x}$ =2.28 ve $\bar{x}$ =2.28). Sporda motivasyon ve sporda sosyalleşme puanlarında ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p >.05).

Şekil 6. Eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yapma sıklığına göre motivasyon ve sosyalleşme ortalamalarının karşılaştırılması.

Şekil 6 incelendiğinde, pozitif motivasyon düzeylerinin spor yapma sıklığı arttıkça hem Eğitim Fakültesi hem de Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde yükseldiği görülmektedir. Özellikle "Her Gün Spor Yapan" Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde pozitif motivasyon ortalamasının 4.20 ile en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinde ise bu değer 3.77 ile daha düşük kalmıştır. Motivasyonsuzluk boyutunda ise spor yapma sıklığının artmasıyla birlikte değerlerin azaldığı gözlenmektedir. Ara sıra spor yapan Eğitim Fakültesi öğrencilerinde motivasyonsuzluk düzeyi 2.69 iken, her gün spor yapanlarda bu değer 2.31'e düşmüştür. Spor Bilimleri Fakültesinde de benzer bir eğilim gözlenmiş, ara sıra spor yapanlarda motivasyonsuzluk 3.14 iken, her gün spor yapanlarda 2.28'e gerilemiştir. SMÖ (Sporda Motivasyon Ölçeği) puanlarında da spor yapma sıklığının artışıyla birlikte genel bir yükseliş eğilimi görülmektedir. Her gün spor yapan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde SMÖ ortalaması 3.88 iken, Eğitim Fakültesi öğrencilerinde 3.54 olmuştur. Sosyalleşme boyutunda ise tüm gruplarda ortalamalar birbirine oldukça yakın seyretmiş ve genel olarak yüksek bulunmuştur. En yüksek değer, sadece hafta sonu spor yapan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde 3.90 olarak kaydedilmiştir. Diğer gruplarda ise sosyalleşme ortalamalarının 3.61 ile 3.78 arasında değiştiği görülmektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin spora yönelik motivasyon türleri ile spor yoluyla sosyalleşme düzeyleri, belirli demografik değişkenler doğrultusunda kapsamlı bir biçimde incelenmiştir. Söz konusu demografik değişkenler; öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, yaş grupları, cinsiyetleri, spor yapmaya başladıkları süre (spor yaşı), spora yönelme amaçları ve spor yapma sıklıkları gibi değişkenlerden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerin güvenirlik düzeyleri, yapılan analizler sonucunda yüksek ve çok yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayısı sergilemiş, bu durum elde edilen verilerin bilimsel açıdan güvenilirliğini destekler nitelikte bulunmuştur. Ayrıca, verilerin dağılımlarına ilişkin gerçekleştirilen normallik analizleri, tüm değişkenlerin normal dağılım gösterdiğini ortaya koymuş; bu doğrultuda, istatistiksel olarak parametrik testlerin uygulanabilirliği sağlanmış ve elde edilen bulguların geçerliliği bilimsel ölçütler çerçevesinde desteklenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar, analiz sürecinin nicel araştırma yöntemlerine uygun bir biçimde yürütüldüğünü ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklerin güvenilir sonuçlar sunduğunu göstermektedir.

Araştırmanın ilk aşamasında, üniversite öğrencilerinin spora yönelik çeşitli motivasyon türlerinin, bireylerin spor aracılığıyla gerçekleştirdikleri sosyalleşme süreçleri üzerindeki etkileri ayrıntılı biçimde analiz edilmiştir. Bu kapsamda, sporda motivasyonun alt boyutları olan içsel motivasyon, özdeşleşmiş düzenleme, dışsal düzenleme, içe yansıtılmış düzenleme ve motivasyonsuzluk değişkenlerinin, sporla sosyalleşme üzerindeki yordayıcı rolleri çoklu regresyon analizi aracılığıyla incelenmiştir. Analiz bulguları, içsel motivasyon ve özdeşleşmiş düzenleme boyutlarının sporla sosyalleşme düzeyi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü etkiler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Buna karşın, dışsal düzenleme ve içe yansıtılmış düzenleme değişkenlerinin sporla sosyalleşme üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, motivasyonsuzluk düzeyinin düşük olmasına rağmen, sporla sosyalleşme üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Elde edilen bu ilk bulgular doğrultusunda, alanyazında sıklıkla önerildiği üzere motivasyon alt boyutları daha geniş kavramsal çerçeveler altında gruplandırılarak analiz

süreci derinleştirilmiştir. Bu bağlamda, içsel motivasyon ve özdeşleşmiş düzenleme bir araya getirilerek "pozitif motivasyon" başlığı altında; motivasyonsuzluk ise ayrı bir yapı olarak ele alınmış ve bu doğrultuda ikinci bir regresyon modeli yapılandırılmıştır. İkinci modelin sonuçları, pozitif motivasyonun, bireylerin spor aracılığıyla kurdukları sosyal ilişkileri anlamlı ve güçlü biçimde yordadığını ortaya koymuştur. Diğer yandan, motivasyonsuzluğun sporla sosyalleşme üzerindeki etkisi sınırlı düzeyde kalmış ve anlamlılık düzeyi görece daha düşük bulunmuştur. Bu bulgular, bireylerin spora yönelik olumlu güdüler taşımasının sosyal etkileşimlerini olumlu yönde desteklediğini, buna karşılık motivasyon eksikliğinin sosyal bağ kurma sürecinde engelleyici veya zayıflatıcı bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Sonuç olarak, spora yönelik yüksek düzeyde içsel ve özdeşleşmiş motivasyonun, öğrencilerin spor ortamlarında daha etkin sosyal ilişkiler geliştirmelerine katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen fakülteler arası karşılaştırmalarda elde edilen bulgular, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora yönelik motivasyon düzeylerinin, özellikle pozitif motivasyon ve toplam motivasyon puanları açısından, Eğitim Fakültesi öğrencilerine kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spor faaliyetlerine yönelik daha güçlü bir içsel güdülenme geliştirdiklerine ve sporu yaşamlarının daha merkezî bir parçası olarak benimsediklerine işaret etmektedir. Bu bulgu, ilgili literatürde sıkça vurgulanan, bireyin sporla doğrudan ve sürekli temas halinde olmasının motivasyonel eğilimleri artırıcı etkisi ile de örtüşmektedir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik ortamlarının, sporun hem kuramsal hem uygulamalı yönlerini içermesi, onların spora yönelik algılarını derinleştirmekte ve içsel motivasyon düzeylerini güçlendirmektedir.

Öte yandan, fakülteler arası karşılaştırmalarda öğrencilerin spor yoluyla sosyalleşme düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Her iki fakülte öğrencisinin de sporla sosyalleşme açısından benzer ve görece yüksek düzeylerde puanlar elde etmesi, sporun fakülte fark etmeksizin bireyler arası sosyal etkileşimleri destekleyici yönünü göstermesi açısından dikkate değerdir. Bu bulgu, sosyalleşme eğiliminin yalnızca spora yönelik motivasyonla değil, aynı zamanda bireylerin sosyal çevreye katılım istekleri, kişilik özellikleri ve mevcut sosyal ağlarının yapısıyla da ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Ayrıca, motivasyonsuzluk düzeyleri açısından yapılan analizlerde fakülteler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması, spora yönelik motivasyon eksikliğinin fakülte temelli belirleyici bir unsur olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, bireysel farklılıkların motivasyonsuzluk üzerinde daha etkili olabileceğine ve çevresel faktörlerden ziyade kişisel deneyimlerin, tutumların ve psikolojik süreçlerin belirleyici rol oynayabileceğine işaret etmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora yönelik daha yüksek düzeyde içsel ve pozitif motivasyon sergilemelerine rağmen, sosyalleşme düzeylerinin fakülteler arası benzerlik göstermesi, sporu bir sosyal etkileşim aracı olarak değerlendiren eğilimlerin fakülte fark etmeksizin yaygın olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, spora katılımın yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik boyutlarıyla da bütünsel bir değerlendirmeye tabi tutulması gerektiğini desteklemektedir.

Araştırma kapsamında yaş değişkeni temelinde gerçekleştirilen analizler, yaşı spora yönelik motivasyon türleri üzerindeki etkilerine ilişkin önemli bulgular sunmaktadır. Eğitim Fakültesi öğrencileri özelinde yapılan incelemelerde, yaş grupları arasında yalnızca motivasyonsuzluk düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Özellikle 22–25 yaş aralığında bulunan öğrencilerin, 30 yaş ve üzeri gruptaki öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeyde motivasyonsuzluk sergiledikleri belirlenmiştir. Bu durum, genç yaş grubundaki bireylerin sporla olan ilişkilerinde çeşitli belirsizlikler, kararsızlıklar ya da yönelim eksiklikleri yaşayabildiklerine işaret edebilir. Buna karşılık, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri arasında yaş değişkeninin, hem pozitif motivasyon düzeyleri hem de toplam spor motivasyonu açısından anlamlı farklılık yarattığı görülmüştür. 22–25 yaş grubundaki öğrencilerin, 30 yaş ve üzerindeki öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeyde motivasyona sahip olmaları, genç bireylerin spora karşı daha istekli, hevesli ve hedef odaklı yaklaşıtlarını düşündürmektedir.

Bu sonuçlar, literatürde daha önceki çalışmalarla da desteklenmektedir. Filiz ve Demirhan (2018) tarafından yürütölen araştırmada, yaş değişkeninin spora yönelik motivasyon düzeyleri üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu; özellikle "belirlenmiş dışsal motivasyon", "dışsal düzenleme", "motivasyonsuzluk" ve "başarı yönelimli güdülenme" gibi motivasyonun alt boyutlarında yaşa bağılı olarak anlamlı farklılıkların ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, yaş ilerledikçe bireylerin spora yönelik tutumlarında ve motivasyon biçimlerinde değişim gözlenebileceğı, dolayısıyla yaşı spora katılım sürecindeki güdülenmeyi etkileyen önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Özellikle genç

yaş grubundaki bireylerin, fiziksel yeterliliklerinin yüksek olması, sporla daha fazla temas hâlinde bulunmaları ve sporu sosyal kimliğin bir parçası olarak görme eğilimleri, onların daha yüksek motivasyon düzeyleri sergilemelerine katkı sağlayabilmektedir.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular yaş değişkeninin, özellikle genç yaş grubundaki bireyler lehine, spora yönelik motivasyon düzeylerini anlamlı şekilde etkileyebildiğini ortaya koymakta; bu etki özellikle Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde daha belirgin şekilde gözlenmektedir. Bu durum, yaşı spor motivasyonuna ilişkin alt boyutlar üzerindeki yordayıcı gücünü vurgulamakta ve ilgili literatürle uyumlu bir görünüm sergilemektedir.

Öte yandan, literatürde yer alan bazı çalışmalar yaşı yanı sıra cinsiyet değişkeninin de spora yönelik motivasyon üzerinde etkili olabileceğini ortaya koymuştur. Örneğin, Sönmezoğlu ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında, kadın ve erkek bireyler arasında spor motivasyonuna ilişkin anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuş; cinsiyetin bazı motivasyon boyutlarında belirleyici bir değişken olduğu ifade edilmiştir. Ancak Yıldırım (2019) tarafından yürütülen çalışmada, spor motivasyonunun cinsiyetten bağımsız olarak şekillenebileceği ve bireysel özelliklerin, kişisel hedeflerin ve sosyal çevresel etmenlerin motivasyon düzeylerini daha güçlü biçimde etkileyebileceği ileri sürülmüştür. Bu durum, spora yönelik motivasyonun çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve bireylerin yalnızca demografik özellikleriyle değil, aynı zamanda kişisel deneyimleri, değerleri ve yaşam biçimleriyle de ilişkilendirilebileceğini göstermektedir.

Araştırma kapsamında cinsiyet değişkenine göre gerçekleştirilen karşılaştırmalar, spora yönelik motivasyon düzeylerinin bazı fakültelerde anlamlı farklılıklar gösterebildiğini ortaya koymuştur. Eğitim Fakültesi öğrencileri arasında yapılan analizlerde, erkek öğrencilerin sporda motivasyon puanlarının kadın öğrencilere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, erkek öğrencilerin spora yönelik daha güçlü bir güdülenme düzeyine sahip olduklarını ve spor etkinliklerine katılım konusunda daha fazla istek ya da yönelim sergilediklerini göstermektedir. Ancak aynı fakültede, spora ilişkin diğer değişkenlerde —örneğin sosyalleşme ya da motivasyonsuzluk gibi alt boyutlarda— anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu durum, cinsiyetin bazı motivasyonel boyutlar üzerinde etkili olabildiğini ancak tüm alanlarda belirleyici bir rol üstlenmediğini düşündürmektedir.

Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri özelinde değerlendirildiğinde ise, cinsiyet değişkenine bağlı olarak ne motivasyon düzeylerinde ne de spor yoluyla sosyalleşme düzeylerinde anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Bu bulgu, spor eğitimi alan bireylerin, cinsiyetten bağımsız olarak benzer motivasyonel tutum ve davranışlar sergileyebildiklerine işaret etmektedir. Sporun hem kuramsal hem uygulamalı boyutlarına yoğun şekilde maruz kalan öğrencilerde, cinsiyete ilişkin toplumsal beklentiler ya da kalıp yargıların etkisinin görece zayıfladığı ve bireylerin sporu daha içselleştirilmiş, mesleki bir perspektifle değerlendirdiği söylenebilir. Bu durum, özellikle spor bilimleri alanında cinsiyet temelli motivasyon farklılıklarının azalmasına neden olan yapısal ve kültürel etmenlerin etkisini ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, önceki araştırmalarla da büyük ölçüde örtüşmektedir. Nitekim İnceoğlu Ayaz (2024) ile Siyahtaş ve diğerleri (2020) tarafından yürütülen çalışmalarda da cinsiyete bağlı olarak spora yönelik motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıkların tespit edilmediği bildirilmiştir. Bu sonuçlar, sporun cinsiyet üstü bir faaliyet alanı olarak değerlendirilebileceğini ve bireylerin spor motivasyonlarının çoğu zaman kişisel ilgi, deneyim ve hedeflerle şekillendiğini göstermektedir.

Bununla birlikte, literatürde kadın ve erkek bireylerin fiziksel sağlığa ilişkin algılarında farklılıklar bulunduğu yönelik bulgular da yer almaktadır. Bu farklılıkların hem hormonal temelli biyolojik etkenlerden hem de toplumsal rollerden kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir. Örneğin, erkek bireylerin fiziksel performansa dayalı etkinliklerde kendilerini daha yeterli algılama eğiliminde olmaları, spor motivasyonlarını doğrudan etkileyebilmektedir. Buna karşılık, kadın bireylerde sporla ilişkilendirilen toplumsal beklentiler, motivasyon kaynaklarının farklılaşmasına yol açmakta; bu durum zaman zaman motivasyonsuzluk düzeylerinde cinsiyete bağlı belirleyici farklılıkların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla, bireylerin spora yönelik motivasyonel eğilimleri yalnızca biyolojik cinsiyetlerinden değil, aynı zamanda maruz kaldıkları sosyal çevre, kültürel normlar ve toplumsal rollerden de etkilenmektedir.

Sonuç olarak, cinsiyet değişkeni spora yönelik motivasyon üzerinde fakültelere göre değişkenlik gösterebilen bir etki yaratmakta; özellikle spor eğitimi alan bireylerde bu farklılıkların azaldığı gözlenmektedir. Bu durum, spora yönelik motivasyonun sadece bireyin demografik özelliklerinden değil, aynı zamanda eğitsel bağlamdan ve deneyimsel

süreçlerden de etkilendiğini göstermekte; motivasyonun çok boyutlu ve dinamik bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında spor yapma yılı değişkeni temelinde elde edilen bulgular, bireylerin sporla olan deneyim sürelerinin spora yönelik motivasyon düzeyleri ve sosyalleşme eğilimleri üzerinde anlamlı etkiler yaratabildiğini ortaya koymaktadır. Eğitim Fakültesi öğrencileri özelinde yapılan analizlerde, bireylerin sporla meşgul oldukları sürenin artmasıyla birlikte, hem pozitif motivasyon hem de genel spor motivasyonu düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı şekilde yükseldiği belirlenmiştir. Aynı zamanda, spor yapma süresi arttıkça motivasyonsuzluk düzeylerinde anlamlı bir azalma gözlenmiştir. Bu durum, sporun uzun süreli deneyimlerle bireylerin yaşamlarında daha anlamlı bir konuma yerleştiğini ve bu sürecin motivasyonel düzeyleri olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Ayrıca, sosyalleşme düzeylerinin de spor yapma yılı ile paralel olarak artış göstermesi, bireylerin spor aracılığıyla sosyal ilişkilerini daha güçlü biçimde kurabildiklerini ve sürdürebildiklerini göstermektedir.

Bu bulgular, Bektaş ve Demir'in (2022) çalışmasıyla da desteklenmektedir. Söz konusu araştırmada, bireylerin spora yönelik motivasyon düzeyleri ile sporla uğraşma süreleri arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırmacılar, uzun süredir düzenli olarak spor yapan bireylerin, sporun sadece fiziksel bir etkinlik olmanın ötesinde, bir yaşam felsefesi ve kimlik bileşeni hâline geldiğini daha iyi kavrayabildiklerini belirtmektedirler. Bu farkındalık, bireylerin spora karşı daha güçlü ve sürdürülebilir bir içsel güdülenme geliştirmelerine olanak tanımakta; aynı zamanda motivasyonsuzluk yaşama olasılıklarını da azaltmaktadır. Sporla uzun vadeli temas hâlinde olan bireylerin, fiziksel, sosyal ve psikolojik kazanımlarını daha net biçimde fark ettikleri ve bu farkındalığın da motivasyonlarını beslediği düşünülmektedir.

Öte yandan, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri açısından değerlendirildiğinde, spor yapma yılı değişkenine bağlı olarak motivasyon ve sosyalleşme düzeylerinde anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bu bulgu, söz konusu öğrencilerin üniversiteye başladıkları andan itibaren spora yönelik yüksek bir motivasyon ve sosyalleşme düzeyine sahip olduklarını, dolayısıyla zamanla bu düzeylerin sabit kaldığını ya da artış göstermediğini düşündürmektedir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin genellikle spor geçmişi olan, spor kültürüne yatkın ve bu alanda profesyonel ya da akademik hedeflere sahip bireylerden oluşması, motivasyon düzeylerinin başlangıçtan itibaren yüksek olmasına

neden olabilmektedir. Ayrıca bu öğrencilerin sporla olan ilişkileri yalnızca kişisel deneyimle sınırlı kalmayıp aynı zamanda akademik bilgiyle de desteklendiğinden, motivasyonel düzeylerinin zaman içinde dalgalanma göstermemesi doğal bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Bununla birlikte, spora yeni başlayan ya da daha kısa süredir sporla ilgilenen bireylerde, sporun anlamını, değerini ve kişisel katkılarını içselleştirme sürecinin zaman alabileceği, bu nedenle söz konusu bireylerin motivasyonel dalgalanmalara daha açık olabilecekleri söylenebilir. Sporun yaşam pratiği hâline dönüşmesi, hem bilişsel hem de duygusal boyutlarda farkındalık gerektirdiğinden, bu sürecin bireyden bireye değişiklik gösterebileceği unutulmamalıdır.

Sonuç olarak, spor yapma yılı değişkeni, özellikle sporla sistematik ve uzun süreli ilişki kurmamış bireylerde motivasyon ve sosyalleşme düzeyleri üzerinde belirgin bir etki yaratmaktadır. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri gibi spora yüksek düzeyde entegrasyon sağlamış bireylerde ise bu değişkenin etkisi görece daha sınırlı kalmaktadır. Bu durum, bireylerin spora yönelik motivasyonel eğilimlerinin yalnızca süreden değil, aynı zamanda bireysel geçmiş, ilgi, amaç ve akademik ortam gibi çoklu faktörlerin etkileşimiyle şekillendiğini göstermektedir.

Araştırma kapsamında spor yapma amacı değişkeni doğrultusunda elde edilen bulgular, bireylerin spora yönelme nedenlerinin, spora yönelik motivasyonel eğilimleri üzerinde belirleyici olabildiğini göstermektedir. Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan analizlerde, mesleki kariyer hedefiyle spor yapan bireylerin motivasyonsuzluk düzeylerinin, diğer amaçlara sahip bireylerle karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, mesleki kariyer amacıyla spora yönelen bireylerin, beklenti ve hedeflerine ulaşmada karşılaştıkları zorluklar ya da performans odaklı baskılar nedeniyle daha yüksek düzeyde motivasyonsuzluk hissedebileceklerini düşündürmektedir. Aynı zamanda, hem mesleki kariyer hem de beceri/yetenek geliştirme amacıyla spor yapan bireylerin, sporda motivasyon düzeylerinin, sağlıklı yaşam amacıyla spor yapan bireylerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, sporu kişisel gelişim ya da profesyonel hedefler doğrultusunda değerlendiren bireylerin daha güçlü bir güdülenme sergilediklerini ve spor etkinliklerine daha içsel bir bağlılık geliştirebildiklerini ortaya koymaktadır.

Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri özelinde yapılan değerlendirmelerde ise, mesleki kariyer amacıyla spor yapan bireylerin pozitif motivasyon düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, ilgili fakültedeki öğrencilerin sporla ilişkilerinin büyük ölçüde mesleki yönelimle şekillendiğini ve bu durumun motivasyonel eğilimlerini pozitif yönde etkilediğini göstermektedir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri açısından, spor yalnızca fiziksel bir etkinlik değil, aynı zamanda bir kariyer ve yaşam tarzı olarak benimsendiğinden, bu yaklaşım bireylerin daha içsel, tutkulu ve kararlı bir motivasyon geliştirmelerine olanak tanıyabilmektedir.

Elde edilen bu sonuçlar, literatürde yer alan bazı çalışmalarla da paralellik göstermektedir. Örneğin, Demir (2022) tarafından yürütülen araştırmada, bireylerin spora başlama nedenlerine göre motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Bu çalışma, bireyin spora yönelik algısı ve amacı doğrultusunda motivasyonel eğilimlerinin değişebileceğini, dolayısıyla spor yapma nedeninin motivasyon türleri üzerinde doğrudan etkili bir faktör olduğunu ileri sürmektedir. Ancak literatürde farklı yönde sonuçlar sunan çalışmalar da mevcuttur. Yiğit'in (2019) gerçekleştirdiği çalışmada, spor yapma amacı değişkenine göre bireylerin motivasyon düzeylerinde anlamlı bir fark saptanmamış; bunun yerine düzenli olarak spor yapan bireylerin motivasyon düzeylerinin, sporla meşgul olma süresi ve antrenman sıklığı gibi değişkenlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, spor motivasyonunun tek bir nedene indirgenemeyecek kadar çok boyutlu bir yapı sergilediğini ve bireylerin kişisel geçmişi, sporla olan deneyimi, antrenman düzeni gibi çeşitli faktörlerin motivasyonel düzeylerde belirleyici olabileceğini göstermektedir.

Sonuç olarak, spor yapma amacı bireylerin spora yönelik motivasyonları üzerinde farklılaşmalara yol açabilmektedir. Ancak bu ilişkinin tutarlı ve evrensel nitelikler taşıyıp taşımadığı, örneklem grubunun özelliklerine, çalışmanın yöntembilimsel yapısına ve bireylerin spora yükledikleri anlamlara bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Bu nedenle, spor motivasyonu ile spor yapma amacı arasındaki ilişkinin daha net anlaşılabilmesi, farklı yaş grupları, disiplinler ve sosyo-kültürel bağlamlarda yürütülecek nitelikli araştırmalarla mümkün olabilecektir. Bu bağlamda, hem betimleyici hem de neden-sonuç ilişkilerini açıklamaya yönelik karma araştırma desenlerinin kullanılması, bu ilişkinin çok boyutlu yapısını daha derinlikli bir biçimde ortaya koyabilir.

Spor yapma sıklığı değişkeni doğrultusunda elde edilen bulgular, düzenli ve sık yapılan fiziksel aktivitelerin bireylerin spora yönelik motivasyonel eğilimleri üzerinde belirgin bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma kapsamında hem Eğitim Fakültesi hem de Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri arasında yapılan analizlerde, spor yapma sıklığı arttıkça pozitif motivasyon ve genel sporda motivasyon düzeylerinin anlamlı biçimde yükseldiği, buna karşılık motivasyonsuzluk düzeylerinin ise azaldığı tespit edilmiştir. Özellikle her gün düzenli olarak spor yapan bireylerin, pozitif motivasyon düzeylerinin en üst seviyede olduğu ve aynı zamanda motivasyonsuzluk düzeylerinin en düşük düzeyde seyrettiği bulgusu, düzenli spor yapmanın motivasyonel süreçleri doğrudan ve olumlu yönde etkileyen önemli bir değişken olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu durum, bireylerin sporu yalnızca fiziksel bir aktivite olarak değil, aynı zamanda yaşam tarzı hâline getirdiklerinde spora olan psikolojik bağlılıklarının da güçlendiğine işaret etmektedir. Spora düzenli katılım, bireylerin hem fiziksel yararları daha doğrudan deneyimlemesini hem de spor ortamında edindikleri sosyal, duygusal ve psikolojik kazanımları içselleştirmelerini mümkün kılmaktadır. Bu kazanımlar, bireyin sporla kurduğu ilişkinin daha anlamlı hâle gelmesini sağlamakta ve dolayısıyla bireyin motivasyonel düzeylerinde artışa katkıda bulunmaktadır. Literatürde bu durumu destekleyen çeşitli çalışmalar mevcuttur. Örneğin Uzgur ve diğerlerinin (2021) yürüttükleri araştırmada, bireylerin spora katılım sıklıkları ile motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiş ve düzenli olarak spor yapan bireylerin daha yüksek düzeyde motivasyon sergiledikleri belirlenmiştir.

Ancak literatürde farklı yönde sonuçlara ulaşan araştırmalar da bulunmaktadır. Dirmen'in (2014) gerçekleştirdiği çalışmada, spor yapma sıklığı ile bireylerin motivasyon düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu, spor motivasyonunun yalnızca fiziksel katılım sıklığı ile değil, aynı zamanda bireyin spora yüklediği anlam, antrenman kalitesi, sosyal çevre faktörleri ve bireysel psikolojik özellikler gibi çok sayıda değişkenle birlikte şekillendiğini göstermektedir. Bu doğrultuda, spor yapma sıklığı her ne kadar motivasyonel süreçleri etkileyen önemli bir unsur olarak değerlendirilse de, bu etkinin bireysel ve bağlamsal faktörlerle birlikte ele alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular spor yapma sıklığının, bireylerin spora yönelik pozitif güdülenmelerini artıran ve motivasyonsuzluk düzeylerini azaltan bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Bireyin spora daha fazla zaman ayırması, hem bedensel hem de ruhsal bütünlük açısından fayda sağlamasının ötesinde, sporun yaşamla bütünleşen bir alışkanlık hâline gelmesine de katkı sunmaktadır. Düzenli spor yapmanın bireyde oluşan alışkanlık ve bağlılık duygusunu pekiştirdiği, bu süreçte motivasyonun içsel kaynaklardan beslendiği ve sürdürülebilir bir düzeyde seyrettiği söylenebilir. Bu nedenle, spor yapma sıklığı ile motivasyon arasındaki ilişkinin daha derinlemesine anlaşılabilmesi için, uzunlamasına desenlerle ve farklı birey gruplarını içerecek biçimde gerçekleştirilecek yeni araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç olarak, bu araştırmadan elde edilen bulgular, üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon düzeyleri ve spor yoluyla sosyalleşme eğilimlerinin çok boyutlu ve çeşitli bireysel ile çevresel değişkenlerden anlamlı biçimde etkilendiğini ortaya koymaktadır. Özellikle fakülte türü, yaş grubu, bireylerin spora başlama motivasyonları, spor yapma süreleri ve sıklıkları gibi demografik ve davranışsal değişkenlerin, motivasyon türleri ile sosyalleşme düzeyleri üzerinde belirleyici olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim Fakültesi öğrencilerinde, spora yönelik motivasyonel süreçlerin zamanla ve edinilen deneyimle geliştiği görülürken; Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde ise bu süreçlerin çok daha yüksek bir başlangıç düzeyinden itibaren var olduğu ve görece istikrarlı şekilde sürdüğü dikkat çekmektedir. Bu durum, spor eğitimi alan bireylerin hem alan bilgisi hem de spor kültürüne yönelik farkındalıklarının, içsel motivasyonlarını daha erken aşamada beslediğini düşündürmektedir.

Araştırma bulguları, düzenli spor yapma alışkanlığının geliştirilmesinin özellikle sporla profesyonel anlamda ilgilenmeyen bireylerin, yani Eğitim Fakültesi öğrencilerinin motivasyonel gelişimleri açısından kritik bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Düzenli spor pratiği, yalnızca fiziksel faydalarla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda bireylerin sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine, öz yeterlik inançlarını geliştirmelerine ve duygusal iyi oluş düzeylerini artırmalarına da katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, eğitim kurumlarının öğrencilerin sporla daha yoğun ve sürdürülebilir biçimde etkileşim kurabilecekleri ortamları teşvik etmesi, özellikle içsel motivasyon kaynaklarının güçlendirilmesi bakımından önemli bir gelişim stratejisi olarak değerlendirilebilir.

Araştırmanın genel sonuçları, sporun bireylerin psikososyal gelişiminde güçlü bir araç olduğunu bir kez daha teyit eder niteliktedir. Özellikle içsel motivasyonun, bireylerin spora olan bağlılıklarını artırmakta ve sosyalleşme süreçlerini desteklemekte temel bir rol oynadığı görülmektedir. Bu bağlamda, sporun bireyde anlam bulması ve kişisel hedeflerle özdeşleşmesi, kalıcı ve derinleşen bir motivasyonel yapının oluşmasına zemin hazırlamaktadır.

Gelecekte yapılacak çalışmaların, daha farklı yaş grupları, çeşitli sosyoekonomik düzeyler, farklı coğrafi bölgeler veya kültürel bağlamlarda gerçekleştirilen spor etkinlikleri ile bireysel ve takım sporları arasındaki farklara odaklanması, konunun çok daha kapsamlı ve karşılaştırmalı biçimde ele alınmasına olanak sağlayacaktır. Bu tür araştırmalar, hem spor motivasyonu literatürüne katkı sunacak hem de genç bireylerin sporla olan ilişkilerinin daha iyi anlaşılmasına hizmet edecektir. Dolayısıyla, motivasyonel süreçlerin derinlemesine incelenebilmesi ve uygulamaya dönük stratejilerin geliştirilebilmesi açısından, disiplinler arası ve metodolojik çeşitlilik içeren araştırmalara duyulan ihtiyaç devam etmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin sporda motivasyon türleri ve spor aracılığıyla sosyalleşme düzeyleri; fakülte türü, yaş, cinsiyet, spor yapma yılı, spor yapma amacı ve sıklığı gibi çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmiştir. Elde edilen bulgular, bireylerin spora yönelik güdülenme biçimlerinin ve sosyal etkileşim eğilimlerinin söz konusu değişkenlerle anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu göstermiştir. Özellikle içsel motivasyonun ve özdeşleşmiş düzenlemenin sporla sosyalleşme üzerinde anlamlı ve olumlu bir etki yarattığı, buna karşın dışsal düzenleme türlerinin bu etkiyi göstermediği tespit edilmiştir.

Fakülteler arası farklılıklarda, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin hem genel hem de pozitif motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu; ancak sosyalleşme eğilimlerinde iki fakülte arasında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Yaş değişkeni bağlamında ise genç bireylerin spora yönelik motivasyonlarının daha güçlü olduğu, spor yapma süresi uzadıkça pozitif motivasyonun arttığı ve motivasyonsuzluğun azaldığı görülmüştür. Cinsiyet farklılıklarının ise spor eğitimi alan bireylerde daha az belirgin olduğu, spor yapma amacı ve sıklığına bağlı olarak motivasyonel farklılıkların ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Bu bulgular, sporun bireylerin sadece fiziksel değil, psikolojik ve sosyal yönlerini de destekleyen bütüncül bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Spora yönelik içsel motivasyonun geliştirilmesi, bireylerin sosyal ilişkilerini güçlendirmekte, yaşam doyumlarını artırmakta ve sporu yaşamlarının ayrılmaz bir parçası hâline getirmektedir.

Araştırmaya Yönelik Öneriler

1. Araştırma, belirli fakültelerle sınırlı olduğundan, gelecekte farklı fakülteleri ve üniversiteleri kapsayacak şekilde daha geniş örneklemelerle tekrarlanabilir.
2. Spora katılım sıklığı, amacı ve süresine ilişkin değişkenlerin uzunlamasına çalışmalarla izlenmesi, motivasyonel gelişimin zaman içerisindeki seyrini ortaya koymak açısından önemlidir.

3. Bireysel ve takım sporları arasında motivasyon ve sosyalleşme bağlamında farklılık olup olmadığını irdeleyen karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.
4. Nitel araştırma yöntemleri kullanılarak öğrencilerin spora ilişkin kişisel deneyimleri, algıları ve içsel süreçleri daha derinlemesine incelenebilir.
5. Sosyoekonomik düzey, kültürel altyapı, bölgesel farklılıklar gibi bağlamsal değişkenlerin etkisi araştırılarak motivasyonel yapılar daha geniş bir perspektiften değerlendirilebilir.

Genel Öneriler

1. Üniversitelerde, özellikle Eğitim Fakültesi gibi sporla doğrudan ilişkili olmayan bölümlerde, öğrencilerin düzenli spor yapmalarını teşvik edecek uygulamalı ve motive edici etkinlikler artırılmalıdır.
2. Öğrencilerin spora yönelik içsel motivasyonlarını destekleyecek psikolojik danışmanlık, farkındalık çalışmaları ve ödüllendirici spor programları geliştirilebilir.
3. Sporun sosyalleştirici işlevinden daha etkili şekilde yararlanmak adına, fakülteler arası spor turnuvaları, karma etkinlikler ve gönüllü spor toplulukları yaygınlaştırılmalıdır.
4. Spor bilimleri müfredatlarında motivasyon teorileri ve spor psikolojisi konularına daha fazla yer verilerek öğrencilerin bu alanlardaki bilgi düzeyleri artırılabilir.
5. Politika yapıcılar ve üniversite yönetimleri, gençlerin spora katılımını sadece fiziksel sağlık açısından değil, psikososyal gelişimleri açısından da stratejik bir alan olarak değerlendirmelidir.

KAYNAKLAR

- Abós, Á., Haerens, L., Sevil-Serrano, J., Morbée, S., Julián, J. A., & García-González, L. (2019). Does the Level of Motivation of Physical Education Teachers Matter in Terms of Job Satisfaction and Emotional Exhaustion? A Person-Centered Examination Based on Self-Determination Theory. *International Journal of Environmental Research And Public Health*, 16(16), 2839.
- Adıgüzel, E., Çelik, E., Mülayim, M., Öksüz, R. H., Aba, A., & Uludağ, A. G. (2023). Üniversite Öğrencilerinde Beslenme Durumu ile Akademik Motivasyon Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 51(3), 26-35.
- Akça, N. Ş. (2012). Özel Spor Merkezlerine Üye Olan Bireylerin Spora Yönelme Nedenleri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksoy, R., Bakış, M. ve Ünveren, M. (2012). Spor sosyolojisi. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Arık, A. (2019). Beden eğitimi ve spor derslerinde özerklik desteği ve motivasyon: Öğretmen ve öğrenci perspektifi (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Baydoğan, E., & Goktas, Z. (2024). Atletizm ve Judo Sporcularında Spora Katılım Güdüler ve Sporda Başarı Hedefleri Üzerine Araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 198-219.
- Bayrakçeken, S., Oktay, Ö., Samancı, O., & Canpolat, N. (2021). Motivasyon kuramları çerçevesinde öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artırılması: Bir derleme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(2), 677-698.
- Bedir, D., Yılmaz, E., Adin, S., & Büyükpolat, A. (2023). Gelişim liginde oynayan futbolcuların mevkilerine göre motivasyon ve kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Spor ve Bilim Dergisi*, 1(1), 1-9.

- Bektaş, M., & Demir, O. (2022). Mücadele sporları ile ilgilenen bireylerde müziğin psikolojik sağlamlık, performans ve motivasyon üzerine etkisi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 417-428.
- Burlui, R.M., & Moisescu, P.C. (2021). The role of physical education in well-being and school performance of pupils. *Știința Culturii Fizice*, 2, 149–157.
- Collins WA, Laursen B. (2004) Changing relationships, changing youth: Interpersonal contexts of adolescent development. *Journal of Early Adolescence*; 24(1) 55–62
- Çelik, M., & Tepe, M. (2021). Stres ve Motivasyon İlişkisi: Kadın Sağlık Çalışanları Örneği. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 43-61.
- Çiçek, E. D. (2019). Üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarının incelenmesi “Adana ili örneği” (Master's thesis, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Çiçin, F. N. (2024). İşletmelerde Yönetme (Yönverme-Yürütme) İşlevinin Temel Unsurları. *Eurasian Business & Economics Journal*, (36), 64-78.
- Çimen, E. (2023). Spor Okullarındaki Öğrencilerin Futbol Branşına Yönelik Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 9(118), 9954- 9962.
- Çolak, G. (2016). Motivasyon Araçları ve Ekonomik Faktörleri Üzerine Bankada Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dal, T. Y. (2023). İşyeri maneviyatıyla iş doyumunu arasındaki ilişkide dışsal motivasyon ve duygusal bulaşmanın rolü: Sağlık sektörü çalışanları üzerine bir araştırma (Master's thesis, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi).
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York: Plenum Press.
- Demir, H. (2022). Sporda Motivasyon Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği: Türkçe Uyarlama Çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*.

- Dereceli, Ç. (2021). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Mutluluk Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi [Investigation of the Effect of Leisure Time Basic Psychological Needs of Faculty of Sport Sciences Students on Happiness Levels], *Spor Eğitim Dergisi*, 5 (2), 82-87.
- Deslippe, A. L., Soanes, A., Bouchaud, C. C., Beckenstein, H., Slim, M., Plourde, H., & Cohen, T. R. (2023). Barriers and facilitators to diet, physical activity and lifestyle behavior intervention adherence: a qualitative systematic review of The literature. *The International Journal of Behavioural Nutrition and Physical Activity*, 20(1), 1-25.
- Dirmen, A. (2014). Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.
- Edmunds, J., Ntoumanis, N., & Duda, J. L. (2008). Testing a self-determination theory-based teaching style intervention in the exercise domain. *European Journal of Social Psychology*, 38(2), 375-388.
- Erdem, A. R. (1998). Süreç Kuramlarının Eğitim Yönetimine Katkıları. Pamukkale Üniversitesi *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(4), 51-57.
- Eren, Ş. (2023). Türkiye'de Spor Bilimlerinin Tarihsel Temelleri. *Social Mentality And Researcher Thinkers Journal* 9(69), 3042-3049.
- Eren, Ş. (2023). Türkiye'de Spor Bilimlerinin Tarihsel Temelleri. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, 9(69), 3042-3049.
- Erim, A., & Küçük, V. (2023). Çocuklarının Spora Katılım Motivasyonlarının Cinsiyet ve Spor Branşına Göre İncelenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 35-48.
- Erkan Çimen. (2023). Spor Okullarındaki Öğrencilerin Futbol Branşına Yönelik Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi. *Social Sciences Studies Journal*.
- Fattaneh, H. (2015). “Üniversiteli sporcu öğrencilerin sporda, motivasyon düzeyleri ve stresle başa çıkma yöntemlerinin incelenmesi “(Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

- Filiz, B., & Demirhan, G. (2018). Akademik ve spor başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 138-152.
- Filiz, Z. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşmesinde Spora Katılımın Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 192-203.
- Güney, S. (2013). Davranış bilimleri. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Heper, E. (2012). Sporla ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi. Spor Bilimlerine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Hoyladı, T. (2023). Z kuşağı bireylerin bir rekreasyon işletmesi olarak spor salonlarından faydalanma bağlamında yaşam kalitesi düzeyleri (Master's thesis, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi).
- İnceoğlu Ayaz, E. (2024). Takım sporlarında akran, antrenör motivasyonel ikliminin spora bağlılık ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi.
- Kara, N. Ş., & Kara, M. (2024). Sporda Motivasyon Kuram ve Uygulamalarına Bibliyometri ile Güncel Bakış.
- Karaboğa MT. (2018). Üniversite öğrencilerinin bir sosyalleşme alanı olarak sosyal medya hakkındaki görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 14(3), 912-936.
- Karakullukçu, A. (2023) İşitme Engelliler İçin Sosyalleşme Ölçeği Geliştirme Çalışması ve Sporun Sosyalleşme Düzeyine Katkısının İncelenmesi 1.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (24. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, B. Ve Tuncel, S. (2019). Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(3), 20-31.
- Kıran, H. & Çelik, K. (Ed.) (2020). Etkili Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık. Koçer, T. (2011). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta.
- Kinicki, A., & Kreitner, R. (2010). Values, attitudes, job satisfaction, and counterproductive behavior. Organizational behavior, New York: Mc-Graw Hill Irwin

- Koç, A. (2008). Okul Çağı Çocuklarının Ailede Din Eğitimi, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 147-156.
- Köksal, O., Dilci, T., Koç, M. (2013). Çocuklarda Görülen Sosyal Problemlerin Akademik Başarıya Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi, *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8/8:874.
- Küçük, V., Koç, H. (2011). Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi,
- Locke, E. A., & Latham, G. P. (2013). New Developments in Goal Setting and Task Performance. New York: by Routledge.
- Luthans, F. (2005). Organizational behavior. McGraw-Hill International Edition.
- Martín-Rodríguez, A., Laura Augusta Gostian-Ropotin, Ana Isabel Beltrán-Velasco, Belando-Pedreño, N., Juan Antonio Simón, López-Mora, C., Navarro-Jiménez, E., José Francisco Tornero-Aguilera, & Vicente Javier Clemente-Suárez. (2024). Sporting Mind: The Interplay of Physical Activity and Psychological Health. *Sports*, 12(1), 37–37.
- Mckay M, Davis M, Patrick F. (2010), Çeviri Ö Gelbal, İletişim Becerileri, Ankara, HYB Yayıncılık, s.89 103
- Mutlu, T. O., Çetinkaya, A., & Uysal, U. (2023). Belediye Çalışanlarının Spora Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 12(2), 207-223.
- Narelle Eather, Wade, L., Aurélie Pankowiak, & Eime, R. (2023). The impact of sports participation on mental health and social outcomes in adults: a systematic review and the “Mental Health through Sport” conceptual model. *Systematic Reviews*, 12(1), 1-27.
- Nartgün, Ş. S., & Demirer, S. (2016). Öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme ve özdeşleşme düzeyleri ile birlikte çalışma yeterlikleri arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 237-269.
- National Research (2018). How people learn II: Learners, contexts, and cultures. Washington, DC: The National Academic Press.

- Öğülmüş, S. (2002). Gdleme (motivasyon) kuramları. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi.
- Özer,P. S., & Topaloğlu, T. (2008). Motivasyonda Kapsam Kuramları. s. 83-104, Liderlik ve Motivasyon Geleneksel ve Güncel Yaklaşımlar, Editör Serinkan, C., Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- zpolat, D. A. (2010). Ailede Demokratik Sosyalleşme. *Sosyal Politika alışmaları Dergisi*, 20(20), 9-24.
- Petri, H.,& Govern, J. (2004). Motivation: Theory, research and application . Belmont, CA: Thomson.
- Pintrich, P. R., ve Schunk, D. H. (1996). Motivation in education: Theory, research and applications, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Plotnick, R. D. (2007). Adolescent expectations and desires about marriage and parenthood. *Journal of adolescence*, 30(6), 943-963.
- Roberts G.C, Treasure D.C. ve Conroy D.E. (2007). Understanding the dynamics of motivation in sport and physical activity: an achievement goal interpretation., Third Edition, John Wiley&Sons.
- Ryan, R. M.,& Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68.
- Ryan, R. M.,& Deci, E. L. (2008). A self-determination theory approach to psychotherapy: The motivational basis for effective change. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne*, 49(3), 186.
- Salan, R. (2023). "Antrenörlerin Sporda Sosyalleşme ve Antrenör z Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiler zerine Bir Araştırma (Gaziantep rneği)" Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Saraç, S., & Kırtepe, A. (2023). Spor Lisesi ğrencilerinin Değişiklik Arayışları ve Rekreatyonel Egzersiz Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 28(4), 291-299.

- Schunk, D. H., Meece, J. L., ve Pintrich, P. R. (2013). *Motivation in Education* (4.Basım). USA: Pearson.
- Serin, C. (2016). *Türk milli yelkencilerinin motivasyon ve kontrol odağı ilişkisinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Sivri, K. (2023). Sosyal medyada gelişmeleri kaçırma Korkusu ve motivasyon kuramları arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Siyahtaş, A., Tükenmez, A., Avcı, S., Yalçinkaya, B., & Çavuşoğlu, S. B. (2020). Bireysel ve takım sporu yapan sporcuların spor bağıllık düzeylerinin incelenmesi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(34), 1310-1317.
- Sönmezoğlu, U., Polat, E. ve Aycan, A. (2014). Gençlik merkezi üyeleri ve bazı değişkenlere göre serbest zaman tatmin düzeyleri. *International Journal of Science Culture and Sport*. SI(1), 219-229.
- Steinberg L (2013) Ergenlik Çeviren F Çok, Ankara, İmge Kitabevi, s.21-254
- Sumanasena, M. L., & Nawastheen, F. M. (2022). Teacher Job Satisfaction: A Review Of The Literature. *Muallim Journal of Social Sciences and Humanities*, 6(4)
- Svinicki, M. D., & Vogler, J. S. (2012). Motivation and learning: Modern theories. In N. M. Seel (Ed.), *Encyclopedia of the sciences of learning* (pp. 2336–2339). New York: Springer.
- Ş. Yiğit, (2019) Öğrencilerin Spora Özgü Başarı Ve Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi, *Researcher*, 7,1, 249–258.
- Şahan, H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Araştırma Yöntemleri Bilim Dalı, Konya.
- Şahan, H. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2008(2), 248-266.

- Şahin, F., Tabak, B. Y., & Tabak, H. (2017). Motivasyon Kuramları Bağlamında Akademik Teşvik Ödeneği Uygulamasının Değerlendirilmesi. *Yükseköğretim Ve Bilim Dergisi*(2), 403-410.
- Şahin, N. P. (2022). Bireysel Spor Yapan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sporla Sosyalleşme Tutumlarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Erzurum
- Şahin, Ş., & Özçelik, Ç. Ç. (2016). Ergenlik dönemi ve sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 5(1), 42-49.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (6th ed.). Boston: Pearson.
- Thangaswamy, A., & Thiagaraj, D. (2017). Theoretical Concept Of Job Satisfaction -A Study. *International Journal of Research -Granthaalayah*, 5(6)
- Tomlinson, A. (2019). Sociology of Sport. *The Wiley Blackwell Companion to Sociology*, 460-476.
- Toprakçı, M., & Avcı, Y. E. (2021). Öğretmenlerin Kültürel Sermaye Yeterlikleri ile Örgütsel Sosyalleşme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Iğdır University Journal of Social Sciences*, (28).
- Uluç, E. A. (2022). Badmintoncuların Müsabaka Öncesi Motivasyon Kaynakları ve Kaygı Durumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Türk Spor Ve Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 2(1), 39-54.
- Uzgur, K., Pekel, H., & Aydos, L. (2021). Rekreatif Koşucuların Spora Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Aksaray University Journal of Sport and Health Researches*, 2(1), 62-82.
- Vallerand, R. J. (1997). Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology* (29, 271-360) Academic Press.
- Varışlı, Y. (2010). İnşaat Firmalarında Çalışanların İş Doyumu. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Vroom, V. H. (1964). *Work and Motivation*. New York: Wiley.

Weinberg, R. ve Gould, D. (2015). *Personality and sport. Foundations of sport and exercise psychology*. London: Human Kinetics, 640

Yeşil, A. (2016). Liderlik ve Motivasyon Teorilerine Yönelik Kavramsal Bir İnceleme. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 158-180.

Yıldırım, Y. (2019). Egzersiz yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi.

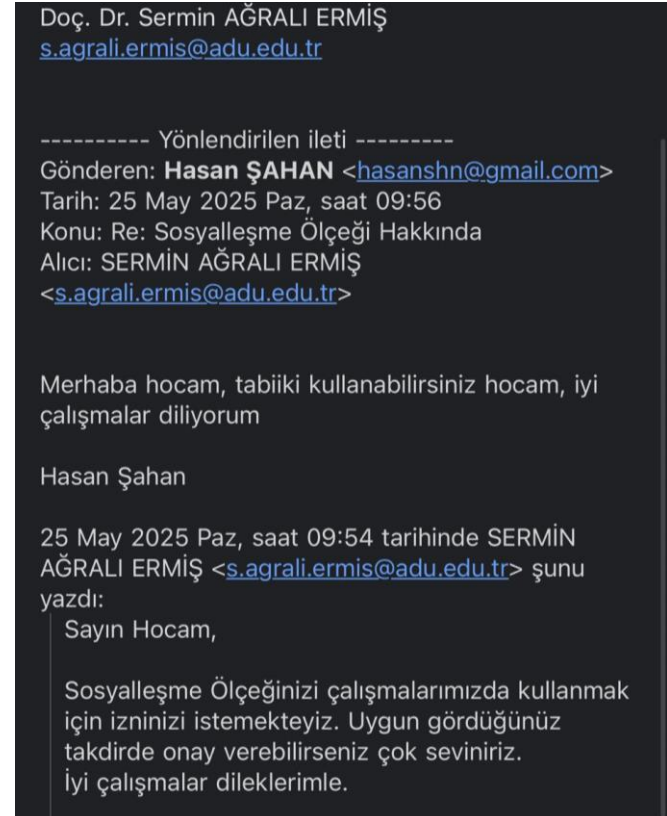
Yılmaz, N. (2013). Sosyalleşme sürecinin siyasallaşma boyutu. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9(19), 319-331.

Yiğit, Ş. (2019). “Öğrencilerin Spora Özgü Başarı Ve Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi”, *Researcher*, 7.1, 249–258.

Yildiz, Y. (2015). Spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

EKLER

Ek.1. Ölçek İzinleri

BİLİMSEL ETİK BEYANI

“Öğretmen Adaylarının Sporda Motivasyon ve Sosyalleşme Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Bir Üniversite Örneği” başlıklı Yüksek Lisans tezindeki bütün bilgileri etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada, bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiz atıf yaptığımı bildiririm. İfade ettiklerimin aksi ortaya çıktığında ise her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Cemre TOPARLAK

... / 07 / 2025

ÖZ GEÇMİŞ

Soyadı, Adı : TOPARLAK Cemre
Uyruk : TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Doğum yeri ve tarihi : İZMİR/TİRE 03.09.2001
Telefon : 05382088133
E-posta : Toparlak456@gmail.com
Yabancı dil : İngilizce

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet tarihi
Y. Lisans	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı	2025
Pedagojik Formasyon	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği	2023
Lisans	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Bölümü	2022
Lise	ŞAİK Anadolu Lisesi	2018

İŞ DENEYİMİ

Yıl	Yer/Kurum	Ünvan
2023-	Aydın Büyükşehir Belediyesi Atatürk Spor Kompleksi	Antrenör, Eğitimci